

BÍLOVICKÝ ZPRAVODAJ

01
2024

březen 2024 | vydává obec Bílovice nad Svitavou

OCENĚNÍ PRO
ZPRAVODAJ
I WEB OBCE

ALOIS KALA
STAROSTA
A KRONIKÁŘ

KNIHA LESŮ,
VOD A STRÁNÍ MÁ
VÝTVARNOU
PODOBU

BÍLOVICE 21. STOLETÍ

Projekty, které mění naši obec

REDAKČNÍ SLOUPEK

OBSAH PRVNÍHO ČÍSLA ZPRAVODAJE V ROCE 2024

Vážení čtenáři, je jaro už opravdu za dveřmi? Letošní únor s nadprůměrnými teplotami vytváří dojem, že zima už definitivně končí. Nezbyvá než věřit, že tomu tak skutečně bude a že nám počasí nepředvede opět nějaký teplotní kotrmelec. Narcisy, tulipány a krokusy, ale i česnek na zahradách nehledí napravo nalevo a derou se na povrch záhonů. Kvetou primule, sněženky i čemeřice, únor neúnor. Pupeny stromů jsou nalaty k prasknutí. Jižní Čechy přivítaly první čápy už v polovině února. Tak snad to ta příroda s tím vítáním jara nepřežhala.

PŘIPRAVOVANÉ PROJEKTY, KTERÉ BUDOU POSTUPNĚ MĚNIT OBRAZ BÍLOVIC

Hlavní téma prvního čísla roku 2024 je věnováno projektům, které budou v obci realizovány v tomto roce, přičemž zmiňujeme i ty, které budou zahájeny a jejichž dokončení očekáváme v následujících letech. Urbanistika obce Bílovice nad Svitavou prochází zásadními změnami. Možná si to mnozí obyvatelé vlastně ani neuvědomují, ale Bílovice se za posledních dvacet let změnilo. Pomoci nám mohou staré fotografie, ale i názory a pohledy lidí, kteří v Bílovicích trvale nežijí a v časovém odstupu všechny ty změny vidí zcela zřetelně. Těch projektů je celá řada, zájemci si je mohou podrobně prostudovat na webu obce. My jsme se rozhodli vám je předložit také ve zpravodaji. Rozsah výstavby přináší vždy nějaká omezení a je možné, že se zase najdou kritici, kteří budou žehrat, jak moc omezují tyto stavební aktivity kvalitu života v obci. Zkuste si ale vzpomenout na fakt, že v Bílovicích po celý rok nefun-

govalo vlakové spojení, a zvládli jsme to. Odměnou nám je krásné nádraží a vsutku moderní nástupiště s komfortními přístupy z obou stran železnice.

NOVÁ RUBRIKA BÍLOVICKÉ BLESKOVKY

Ve zpravodaji vám chceme přinášet informace a názory, které se týkají každodenního života každého z nás. Je našim cílem, aby to bylo čtení o Bílovicích. V rubrice Bílovické Bleskovky budeme přinášet krátké, ale podle našeho názoru významné zprávy o tom, co všechno je v Bílovicích

Jan Lata zahajuje na pokračování příspěvky (medailonky) významných občanů Bílovic. Prvním z nich je osobnost starosty a kronikáře obce Aloise Kaly. Také Lenka Šicnerová bude, vedle své tradiční rubriky ze světa bylinek, pokračovat už v druhém čísle zpravodaje články o lokálních potravinách. Oblíbenosti se těší i rozhovory, opět vás jich čeká hned několik: s ředitelem školy Liborem Žandou, s Jitkou Cívkovou, která dlouhodobě vede kondiční cvičení seniorů, s Petrem Kolářem o běžeckých závodech o běžeckého krále – běžeckou královnu Častnýře, a konečně rozhovory o historii farmářských trhů, které připravila Jana Skládanková. Ve zpravodaji vám

Spěchající krokusy, 18. únor 2024, foto Pavel Kováč

nového a zajímavého. Název vymyslel Aleš Aulehla, třeba se ujme, třeba dozná nějaké změny. Doufáme, že se do této rubriky dostanou také vaše podněty a upozornění, která budou zajímavá a prospěšná pro nás pro všechny. Jsme si vědomi faktu, že náš časopis je čtvrtletník, takže aktuálnost některých zpráv bude časově limitována.

také přinášíme výčet významných výročí pro naši obec, která zpracovala Karla Hrabalová. Za všechny to bude například připomenutí 100. výročí od úmrtí jedné z nejvýznamnějších osobností Bílovic, Josefa Kozlíka, který byl učitelem zdejší školy a v letech 1919–1923 jejím ředitelem. Byl také prvním starostou Sokola, prvním jednatelem hasičského sboru a zakladatelem včelařského spolku. Slavnostní shromáždění k tomuto výročí je plánováno na 14. dubna 2024 v sále restaurace U Ševčíků. Příspěvků je samozřejmě více a vy si je můžete vyhledat v obsahu zpravodaje.

Vážení čtenáři, celá redakce vám přeje hodně zdraví a úspěchů v tomto roce. Přejeme vám pohodové prožití velikonočních svátků a těšíme se na vaši přízeň. Velmi si ji ceníme.

PAVEL KOVÁČ ■

Čtvrtletník vydává obec Bílovice nad Svitavou pod ev.č. MK ČR E 20441. **Redakce:**

Pavel Kováč (šéfredaktor), Vendula Bartáková, Lenka Šeráková, Jana Skládanková, David Winter, Petr Šafařík, Martin Šerák, Jan Lata, Lenka Šicnerová, Aleš Aulehla, Karla Hrabalová. **Sazba a grafika:** David Winter, dwgd.cz. **E-mail:** zpravodaj@bilovicens.cz

Tisk: Tiskárna Didot, spol. s r.o. **Uzávěrka** příštího čísla je 19. 5. 2024. **Toto číslo 1/2024** vyšlo 31. 3. 2024. Redakce si vyhrazuje právo výběru článků do Bílovického zpravodaje, jejich krácení a jazykové korektury. Finální podoba uveřejněných článků bude ve většině případů před zveřejněním konzultována s autory.

SLOVO STAROSTY

Vážení spoluobčané, přeji vám všem, aby rok 2024 byl pro vás rok úspěšný, aby byl plný pohody, štěstí a naplnění všech vašich přání a cílů, které jste si předsevzali. Vám i vašim nejbližším přeji zdraví a pohodu.

V tomto čísle zpravodaje se dozvíte, co vše se plánuje a staví v Bílovicích nad Svitavou. Věřte, že toho není málo. Proto se zde zmíním jen o jedné velké akci, a to je bourání a stavba Mlýnského ostrova. V tuto chvíli probíhají bourací práce, které by měly skončit začátkem dubna. Trochu se nám bourání opozdilo, protože jsme museli řešit některé přeložky, které nebyly součástí stavby. Nyní také probíhá výběrové řízení na stavbu budov mlýna. V případě, že bude vše v pořádku, může stavba začít během dubna. Hotovo by mělo být koncem roku 2025. Také jsme zažádali o dotaci z integrovaného operačního programu na celý areál mlýna.

Dne 28.3. oslavíme Den učitelů. Chtěl bych poděkovat všem učitelům naší ZŠ a MŠ za vzdělávání a rozvoj bílovických dětí. Víím, že to někdy není lehký úkol. Děkuji.

Na sobotu 6.4.2024 plánujeme každoroční jarní úklid obce. Rok od roku se do této akce zapojuje víc a víc spoluobčanů. Spolu s RC Žirafa rodiče uklízí dětská hřiště, natírají lavičky. Různé spolky uklízí ostrůvky, další občané Husí park nebo „jen“ okolí svého domu či trávu u cesty na vlak. Jsme rádi, že nejste lhotežní ke svému okolí a spolu s námi se snažíte v Bílovicích nejen bydlet, ale i žít.

Na jaře jsme pro vás opět připravili farmářské trhy, které se budou konat většinou druhý čtvrtek v měsíci, sledujte vývěsky a informační kanály obce. Jedná se o oblíbenou akci, a i nadále se organizátoři budou snažit pozvat takové prodejce či

zajistit sortiment, který je vámi vyhledávaný. Chtěli bychom, aby nabízené zboží odráželo aktuální sezónu ovoce, zeleniny a dalších produktů.

Na červen připravujeme další ročník multižánrového open festivalu „Bílovická křížovatka“, který se koná 15.6.2024 od 12:00, tradičně na hřišti za sokolovnou. Vystoupí zde dětský folklorní soubor Bystrouška, dětská kapela Čiperkové, kapela The People, folková hudební skupina Kamelot, kapela Tomáš Kočko a orchestr a závěr bude patřit kapele Wohnout. Vstupenky jsou již v předprodeji on-line na prodejním portálu GoOut za cenu 500 Kč. Pro Bílovčáky je také připravena speciální cena za 400 Kč v případě, že mají staženu mobilní aplikaci Bílovice/n/Sv., přes kterou si mohou vstupenky zakoupit. Více info na www.bilovickakrizovatka.cz.

Přeji vám krásně strávené jaro a veselé Velikonoce.

MIROSLAV BOHÁČEK ■

OBSAH

Slovo starosty 3

Zpráva z jednání Rady Obce
Bílovice nad Svitavou 4

Výpis usnesení z jednání
Zastupitelstva obce 6

Ocenění pro zpravodaj
i webové stránky obce 6

Přespolní čítárna 7

Bílovice 21. století
Projekty, které mění naši obec . . . 8

Proč se z mlýna stane škola
Velký rozhovor s ředitelem ZŠ . . . 13

Bílovické bleskovky 15

Historie i současnost
farmářských trhů v Bílovicích 16

Kondiční cvičení
seniorů v Bílovicích 19

Alois Kala
Starosta a kronikář 21

Smrkání se smrkem 22

Zákulisí Žirafy 23

Běžecký král a královna Časnýře . . . 24

Jarní vítr otevírá brány
Minigolfu i Lišky 26

Škola přivítá v létě
tábory s angličtinou 26

Knihy lesů, vod a strání
má výtvarnou podobu 27

Významná výročí obce 2024. 28

Slova plevelná 29

Krásné posláná náhradní babičky . . . 30

Vyzkoušejte si své znalosti
v našem kvízu o Bílovicích 30

ZPRÁVA

Z JEDNÁNÍ RADY OBCE BÍLOVICE NAD SVITAVOU

RADA OBCE 22/2023 22.11.2023

RO schválila

- » zveřejnění záměru na pronájem pozemku p.č. 52/1, orná půda o celkové výměře 2 070 m², k.ú. i obec Bílovice nad Svitavou (dále též jen BNS) za účelem vybudování komunitního dětského hřiště.
- » Smlouvu o zřízení služebnosti k pozemku p.č. 807, 1208/2, k.ú. BNS v rámci stavby dráhy: Brno-Maloměřice St.6 – Adamov, BC", cena 43.715 Kč.
- » Smlouvu o zřízení služebnosti k pozemku p.č. 222/6, k.ú. BNS v rámci stavby dráhy: Brno-Maloměřice St.6 – Adamov, BC", cena 12.156 Kč.

RO souhlasila

- » s předloženou projektovou dokumentací „Autobusový záliv a přesun přechodu pro chodce – ul. Obřanská, BNS", zpracovatel: Atelier DPK, s.r.o.
- » se záměrem „Výstavba přístřešku pro os. motorová vozidla na poz. st. 140 v k.ú. BNS", dle předložené dokumentace, za podmínky, že dešťová voda nebude odtékat na obecní pozemek.
- » se stavebním záměrem „Rodinný dům BNS, parc.č.st. 253". ulice Havlíčkova, k.ú. BNS" dle předložené projektové dokumentace ROVAX spol. s.r.o.
- » s přístavbou chaty ev.č. 229 na p.č. 783, 51/5, k.ú. BNS dle dokumentace zpracované APV domy. Požadavek rady obce na doložení likvidace splaškových odpadních vod pro nově navrhované sociální zázemí (koupelna) chaty byl splněn.

- » s předloženou cenovou nabídkou na akci „Kolumbárium" ve stupni architektonická studie, zpracovatel: Ing. arch. Ela Vrlová. Cena 50.000 Kč.
- » s předloženou cenovou nabídkou na realizaci nástěnných maleb v podchodu Bílovice nad Svitavou, zpracovatel P. Hemmer. Cenová nabídka je přílohou zápisu č.14.

RADA OBCE 23/2023 6.12.2023

RO schválila

- » v působnosti valné hromady společnosti Mlýnský ostrov uzavření Kupní smlouvy o prodeji pozemku p.č. 801/2, ostatní plocha, způsob využití jiná plocha, o výměře 74 m², který vznikne rozdělením pozemku p.č. 801, za částku ve výši 13.320 Kč.
- » uzavření Smlouvy o nájmu následujících pozemků ve vlastnictví společnosti Mlýnský ostrov s.r.o. Pozemek p.č.st. 85/1, zastavěná plocha a nádvoří o výměře 1 976 m², p.č.st. 85/2; pozemek p.č.st. 508, p.č.st. 977, zastavěná plocha a nádvoří o výměře 171 m², p.č.st. 1253 p.č. 800, p.č. 801, p.č. 850, p.č. 851 p.č. 852, trvalý travní porost o výměře 120 m²; p.č. 853 p.č. 1214, p.č. 1395, vše nacházející se v k.ú. i obci BNS, za částku ve výši 25.000 Kč/měs., a to dle podmínek uvedených v Nájemní smlouvě.
- » Dodatek č. 1 k Dohodě o postoupení smlouvy o výpůjčce a další ujednání Fio banka, a.s. vstupuje do veškerých práv a povinností Pharbo Praha CZ, a.s. vyplývajících ze smlouvy o výpůjčce. Předmět smlouvy: Plynulé provozování automatického bankovního terminálu.

RO souhlasila

- » se záměrem stavby Rekonstrukce rekreačního objektu na p.č.st. 1415, 1058/15, 1058/19, k.ú. BNS", místo stavby: Mladova č.ev. 394, BNS, p.č.st. 1415, 1058/15, 1058/19.
- » se záměrem „Dostavba rekreační chaty ev.č. 528 na p.č. 535".
- » se stavebním záměrem „Stavební úpravy, přístavba stávajícího RD čp. 545".

RADA OBCE 24/23 13.12.2023

RO schválila

- » uzavření Smlouvy o dílo 15/2023/D na dodávku prací s názvem „V 00686 – Revitalizace lokality Mlýnský ostrov – dodávka PD pro společné povolení včetně inženýrské činnosti" s vybraným dodavatelem společností P. P. Architects za cenu 3.500.000 Kč bez DPH.

RADA OBCE 1/2024 3.1.2024

RO schválila

- » Harmonogram konání jednání orgánů obce v roce 2024.

RO bere na vědomí

- » Informace ředitelky MŠ č.j. 170/2023/BNS o přijímání dětí do MŠ školní rok 2023–2024, termín a místo zápisu stanoví ředitel mateřské školy v dohodě se zřizovatelem na 3.5.2023.

RO neschválila

- » Úpravu sjezdu na ulici Svatopluka Čecha. Na základě místního šetření na místě samém bylo zjištěno, že prostorové uspořádání není vhodné pro umístění dalších parkovacích stání na základě podané žádosti, zaparkovaná vozidla by zasahovala do průjezdného profilu komunikace na ul. Svatopluka Čecha. Rada obce nesouhlasí s předloženou žádostí o úpravu sjezdu.

RADA OBCE 2/2024 17.1.2024

RO schválila

- » Veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotací ze schváleného rozpočtu obce Bílovice nad Svitavou na rok 2024 těmto příjemcům:
 - Liga lesní moudrosti – kmen Stopaři
 - Český svaz včelařů z.s.
 - Kynologický klub – Bílovice n/ Svit
 - Kynologický klub Svitava

- V růžovém sadu, z. ú.
 - KODOKAI BRNO, z.s
 - Bystrouška dětský folklorní soubor z.s.
 - MANERE, z.s.
 - Lesní Bílovice, z.s.
 - Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s. Základní organizace Brno – venkov, p.s.
 - Kamila Dohnalová.
 - DOTYK II, o.p.s.
 - SPS Bronislav z.s.
 - Miroslava Šmardová, Taneční klub Mirka
 - Bílovičtí Fajci, z.s.
 - Petr Hajman, Tenisová škola Bílovice
- » zadávací dokumentaci na veřejnou zakázku malého rozsahu na stavební práce s názvem V 00733 – Bílovice nad Svitavou – oprava místní komunikace", zadávanou ve výběrovém řízení v uzavřené výzvě, „Zpevnění ulice Poděbradovy".

Foto Miroslav Boucník

RO souhlasila

- » se zveřejněním záměru na pronájem části 57 m² z obecního pozemku p.č. 1181/18 – ostatní plocha – o celkové výměře 4 247 m², ulice Polanka, ve vlastnictví Obce Bílovice nad Svitavou.

- » se stavbou „Husinec revitalizace – cesta, sadové úpravy, městský mobiliář a veřejné osvětlení na p.č. 803, 1217/4, 1212/7, k.ú. BNS" dle předložené projektové dokumentace.
- » se záměrem stavby „Bílovice n. S. p.č. 253, příp. NN, Žižlavská", dle předložené projektové dokumentace OMEXON GA Energo s.r.o., IČ 49195612, investor EG.D. a.s.
- » se stavebním záměrem „Rekreační objekt – Žáček, Bílovice nad Svitavou" na p.č. 654/14, 654/18, 654/19, k.ú. BNS, dle předložené projektové dokumentace zpracované SUBTECH s.r.o.
- » s předloženým záměrem „Novostavba RD Bílovice nad Svitavou" na pozemku p.č. 986/5, k.ú. Bílovice nad Svitavou, dle předložené dokumentace zpracované projektantem Ing. Tomáš Vlček.
- » s předloženým záměrem stavby „Přístavba a nástavba RD Táborské návrší 563, Bílovice nad Svitavou" na p.č. 696, 909/17, 1428, k.ú. BNS dle předložené projektové dokumentace zpracované projektovou kanceláří KAMKAB! NET.
- » s připojením se k akci „Vlajka pro Tibet" a vyvěšením tibetské vlajky 10. března 2024 na budově obecního úřadu.

RO bere na vědomí

- » že proběhlo jednání na polesí za účasti ŠLP KŘTINY a OŽP Brno – venkov, na základě oznámení soukromého vlastníka o výskytu divoké zvěře na jeho pozemku a vznikající škodě. Po jednání bylo dohodnuto, že obec upozorní na problematiku svoje občany. (například na vývěsce).
- » v roce 2023 nebyla úroda lesních plodů a zvěř hledá potravu jinde, je vhodné se na svých pozemcích chovat tak, aby nevznikaly důvody, pro které by zvěř pozemky navštěvovala. A to zejména pozemky pravidelně čistit od zarůstání. Nenechat na zemi ležet ladem úrodu z ovocných stromů (jablka, ořechy).
- » vhodným způsobem zabezpečení proti vniknutí lesní dveře na pozemek je zabezpečení spodního kraje pletiva plotu proti nadzvednutí, například pletivo přidrážovat k položené smrkové kulatině.
- » zároveň probíhá snaha mysliveckého organizace o odlov zvěře, v letošní lovné

sezóně byl odlov kančí zvěře zvýšen o 100 %.

- » informaci o konci 6letého funkčního období ředitelky Mateřské školy Bílovice nad Svitavou, které končí 31.7.2024. RO ukládá starostovi zajistit vyhlášení konkurzu.

RADA OBCE 3/2024 31.1.2024

RO schválila

- » navýšení nájemného o meziroční míru inflace 10,7 % na rok 2024 u pronajatých prostor sloužících podnikání dle přílohy č. 2. A3+.
- » Výkup 7 pozemků na ulici Havlíčkova (nejmenší o výměře 5 m², největší 113 m²), součet výměrů vykupovaných ploch je 309 m² a součet smluvně sjednaných kupních cen je 123.600 Kč.
- » Výkup 12 pozemků na ulici Husova (nejmenší o výměře 2 m², největší 35 m²), součet výměrů vykupovaných ploch je 106 m² a součet sjednaných kupních cen je 45.600 Kč. U některých pozemků bylo nutné také sjednat dohody o částečném zrušení věcného břemene užívání.
- » Nájemní smlouvu a smlouvu o budoucí smlouvě o zřízení služebnosti „Revitalizace lokality mlýnský ostrov", pronajímatel a budoucí povinný: Povodí Moravy, sap., nájemce a budoucí oprávněná: Obec Bílovice nad Svitavou, v rámci stavby „REVITALIZACE LOKALITY MLÝNSKÝ OSTROV", dotčený pozemek p.č. 1217/4, k.ú. BNS, dočasný zábor 5 236 m², cena 98.960 Kč/rok.
- » Smlouvu o realizaci překládky sítě elektronických komunikací č. VPI/2024/00026 pod označením „VPI Bílovice nad Svitavou-Polanka" mezi CETIN a.s. a obcí Bílovice nad Svitavou, cena 213.226,40 Kč.
- » objednání administrace žádosti o dotaci k podpoře SDH dle předložené cenové nabídky, zpracovatel Dotace pro Vás s.r.o. 1) Podání projektového záměru na MAS – 5.000 Kč, 2) Žádost v systému MS2021+ a povinné přílohy – 15.000 Kč.

»

PETR NOVOTNÝ, MÍSTOSTAROSTA
REDAKČNĚ UPRAVILA
JANA SKLÁDANKOVÁ ■

VÝPIS USNESENÍ

Z JEDNÁNÍ ZASTUPITELSTVA OBCE KONANÉHO DNE 11. 12. 2023, ZÁPIS Č. 7/2022–2026

Zveřejněna je zkrácená a upravená verze dokumentu z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů v platném znění.

ZO schválilo program, zvolilo členy návrhové komise, ověřovatele a určilo zapisovatelku, místostarosta přečetl zprávu o činnosti rady obce.

ZO vzalo na vědomí zprávu finančního výboru za období roku 2023.

ZO schválilo rozpočtové opatření č. 7 /2023.

ZO schválilo koupi pozemků p.č. 1413/1–1413/10, 1413/12, 1413/13, 1212/1, 335/27 pod pozemní komunikací na ul. Husova, vše v k.ú. Bílovice nad Svitavou. Kupní cena za koupi pozemků byla sjednána v částce 400 Kč/m², na základě znaleckého posudku.

ZO schválilo koupi pozemků p.č. 1206/18, 1206/21, 1206/19, 1215/4, 1206/5, 1206/20, 948/32 pod pozemní komunikací na ul. Havlíčkova, vše v k.ú.

Bílovice nad Svitavou. Kupní cena za koupi pozemků byla sjednána v částce 400 Kč/m², na základě znaleckého posudku.

ZO schválilo koupi pozemku p.č. 801/2, ostatní plocha, o výměře 74 m², v k.ú. Bílovice nad Svitavou. Kupní cena za koupi pozemku byla sjednána v částce 13.320 Kč, na základě znaleckého posudku.

ZO schválilo koupi pozemků p.č. 460/88 a p.č. 405/2, ostatní komunikace o celkové výměře 148 m², za celkovou kupní cenu ve výši 500 Kč.

Dále pak pozemku 460/84, ostatní komunikace o výměře 111 m², za celkovou kupní cenu ve výši 500 Kč a pozemku p.č. 403/8, ostatní komunikace o výměře 171 m², za celkovou kupní cenu ve výši 500 Kč, vše v k.ú. Bílovice nad Svitavou.

ZO schválilo rozpočet obce Bílovice nad Svitavou pro rok 2024.

ZO schválilo smlouvu o zajištění přepravy linky 211 mezi DPMB, a.s., obcí Bílovice nad Svitavou a KORDIS JMK, a.s. Úhrada je pro rok 2023/24 stanovena dohodou ve výši 1.270.000 Kč bez DPH. Smlouva byla uzavřena na období od 11. prosince 2023 do 31. prosince 2024.

ZO poskytlo mimořádnou odměnu starostovi obce za rok 2023 ve výši dvojnásobku nejvyšší odměny, která mu v průběhu tohoto kalendářního roku náležela za výkon jím zastávané funkce za měsíc.

ZO poskytlo mimořádnou odměnu místostarostovi obce za rok 2023 ve výši dvojnásobku nejvyšší odměny, která mu v průběhu tohoto kalendářního roku náležela za výkon jím zastávané funkce za měsíc.

ZO stanovilo odměnu za výkon funkce místostarosty jako neuvolněného člena zastupitelstva ve výši 39.000 Kč za kalendářní měsíc od 01.01.2024.

ZO vydalo Obecně závaznou vyhlášku obce Bílovice nad Svitavou o místním poplatku za užívání veřejného prostranství.

ZO vydalo Obecně závaznou vyhlášku obce Bílovice nad Svitavou o stanovení obecního systému odpadového hospodářství.

OCENĚNÍ PRO ZPRAVODAJ I WEBOVÉ STRÁNKY OBCE

Víte, že Bílovický zpravodaj je nejlepším obecním zpravodajem? Samozřejmě že víte, a vědí to i za hranicemi naší malé obce.

Dovolte mi tímto podělit se s vámi, čtenáři, o výčet úspěchů, jež náš zpravodaj posbíral za svoji existenci v soutěžích o nejlepší obecní a městský zpravodaj.

Z celkových pěti ročníků, do kterých byl Bílovický zpravodaj přihlášen, se 4x umístil na 1. místě (2011, 2016, 2018, 2023) a jednou se umístil na 3. místě (2013).

Hodnotící komise často vyzdvihovaly velmi kvalitní obsahovou stránku, která svojí pestrostí témat porotce doslova nadchla. Neméně chvály sklídila také grafická stránka časopisu, zejména pak obálka, která je svým charakterem vždy zcela unikátním autorským dílem.

Jsem rád, že si během let drží Bílovický zpravodaj stále vysokou kvalitu, jak obsahovou, tak grafickou. Za to patří velké poděkování celému redakčnímu týmu, který se skládá z talentovaných a zapálených redaktorů, věnujících svůj čas a úsilí

tomu, aby byl Bílovický zpravodaj i nadále zdrojem informací a inspirace pro všechny občany obce.

Ještě jedna zpráva by určitě neměla zapadnout, minulý rok jsme přihlásili obecní webové stránky do soutěže Radniční web roku 2023. Jak myslíte, že to dopadlo? **V konkurenci 92 webů měst**

ZO vydalo Obecně závaznou vyhlášku obce Bílovice nad Svitavou o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství.

ZO vydalo Obecně závaznou vyhlášku obce Bílovice nad Svitavou o místním poplatku ze psů.

ZO schválilo dodatek č. 2 ke Smlouvě o dílo č. 6/2022/D ze dne 20.09.2022, na provedení projektové přípravy včetně inženýrské činnosti pro akci „Revitalizace lokality Mlýnský ostrov“ se zhotovitelem P.P. Architects s.r.o., IČ: 27689778.

ZO schválilo převod práva na budoucí převod podílu na bytové jednotce č. 7A a parkovacího místa č. 8, vše na ulici Šebelova 734, v souvislosti s převodem družstevního podílu nájemce v družstvu.

ZO udělilo souhlas s příplatkem do vlastního kapitálu společnosti BnS NET v částce 600.000 Kč.

ZO udělilo souhlas s příplatkem do vlastního kapitálu společnosti Mlýnský ostrov s.r.o. v částce 5.000.000 Kč.

ZO schválilo stanovy Dobrovolného svazku obcí Vodovody a kanalizace Bílovice.

ZO souhlasilo s doplacením zbývajících výše úvěru plynoucí ze Smlouvy o úvěru č. 10589/14/LCD ze dne 23.06.2014 u České spořitelny, IČO: 45244782.

RADEK SZABÓ ■

a obcí z celé České republiky se webové stránky Bílovic nad Svitavou umístily na 1. místě. Velmi kladně byla hodnocena kvalita a jednotnost grafického zpracování a přehlednost a logičnost členění celého webu. Co napsat na závěr? Média prostě v Bílovicích umíme!

RADEK SZABÓ ■

Foto Pavel Kováč

PŘESPOLNÍ ČÍTÁRNA

To, co se děje v naší obci, jaké novinky se nám odehrávají před očima, je většinou z nás poměrně jasné, nebo přinejmenším pro nás lehce dohledatelné (například v rubrice Bílovické Bleskovky). Co ale naši sousedi? V této rubrice přinášíme malý vhled do současných aktualit, dění a zajímavostí v okolních obcích, přímo z jejich vlastních zpravodajů.

ŘÍCMANICE

Po otevření posledního čísla řícmanickeho zpravodaje minulého roku se nám ukáže smutný pohled ze dna místního bazénu. Je bez vody a potřebuje opravu. V Řícmanicích se pořádá veřejná sbírka na záchranu a rekonstrukci koupaliště. Je totiž v poměrně špatném stavu a v sezóně z něj už dokonce unikalo velké množství vody. Náklady spojené pouze se spotřebou vody se vyšplhaly na více než půl milionu, jak uvádí paní místostarostka s panem starostou. „Před další letní sezónou bychom chtěli zrekonstruovat bazénové těleso, včetně nových rozvodů vody, betonového dna a nainstalovat bazénovou fólii. Také by se udělala příprava pro budoucí menší vodní prvky a atrakce“, uvádí též. Dále nás vedení obce ve zpravodaji informuje o dalších plánovaných opravách, jako například hřbitova, komunikace ulice U Mlýnku, nebo třeba rekonstrukce sálu restaurace. Dále v tomto čísle můžeme najít tradičně hasičskou rubriku, kde hasiči podávají zprávu o svém působení v obci. Týká se kupříkladu požáru kompostu, nebo pořádaných akcí jako Sousedských slavností, Branného dne, Stezky odvahy nebo vaření gulášů. Pan Hladký se v Řícmanicím Zálístku jako i v minulém čísle vydává vstříc jeho zahradě a bilancuje nad úrodou. Podzim hodnotí pozitivně, až na agresivní nálety ptactva. Nejenom ptactvo bylo tento rok velice aktivní. Činná byla i cizokrajná octomilka Drosophila suzukii. Nakonec bych chtěl upozornit na článek o obecním sadu a akcích v něm plánovaných na tento rok.

KANICE

Ze začátku zpravodaje se nám nabízí informace přímo z obecního úřadu. Úřad informuje o mnoha novinkách v obci. Ať již zavedené a uskutečněné v minulém roce, nebo nadcházející, jako je třeba zajištění (nám již zdomácnělého) systému door-to-door, výměna kotlů ve škole a instalace fotovoltaických panelů, novinky ohledně komunikací včetně instalace informativního radaru, a tak dále. Velice zajímavý je článek o obrovském betonovém vejci, které stávalo při nám nedaleké cestě na Nový hrad. K článku jsou přiloženy i archivní pohledy. Velkým tématem jsou kanické kroniky. V obci existuje kronik hned několik. Obecní, farní, školní, hasičská, ale i třeba obrazová, a každá z nich má vlastní článek. Potěšující je i třístránková rubrika přímo od dětí.

MALOMĚŘICE A OBŘANY

V prosincovo-lednovém čísle paní starostka hodnotí předešlý rok a práci, která je za ním vidět. Ať už se jedná o nový přístřešek zastávky hromadné dopravy, vytvoření systému sdílených kol, přes zkrášlování veřejného prostranství až po sázení stromů. Pro milovníky naší místní historie můžu doporučit články o 130. výročí založení Sokola a Sboru dobrovolných hasičů.

ADAMOV

Článek, který v lednovém čísle Adamovského zpravodaje nejvíce upoutal moji pozornost, se nachází až na předposlední straně. Pojednává o adamovských firmách, konkrétně o společnosti ADAST systems, a.s. Neuvádím tento článek z důvodu, že bych chtěl dělat společnosti reklamu, ale osobně si myslím, že Adamovské strojírny patří k Adamovu tak, jako třeba k Bílovicím mlýn. V článku se dozvíme hodně o historii, současnosti i budoucnosti firmy. Z únorového čísla si dovoluji upozornit na moji oblíbenou rubriku městské policie, která je vždy psána vtipnou a zároveň akční formou.

ALEŠ AULEHLA ■

TÉMA

BÍLOVICE 21. STOLETÍ

PROJEKTY, KTERÉ MĚNÍ NAŠI OBEC

Mnohokrát už jsme ve zpravodaji psali o tom, jak se Bílovice nad Svitavou mění. Dynamika jejich rozvoje je obdivuhodná a ve srovnání s podobně velkými obcemi okresu, ale

i mimo něj, nevídaná. V tomto čísle zpravodaje vám chceme poskytnout základní informace o dalším rozvoji naší obce v tomto roce i v letech následujících. Na prahu jednadvacát-

tého století se Bílovice stávají moderní obcí, co do vzhledu i občanské vybavenosti. Jsou vskutku dobrým místem pro život.

PAVEL KOVÁČ ■

REVITALIZACE MLÝNSKÉHO OSTROVA — ETAPA I.

Největší a nejambicióznější projekt roku, který bezesporu během několika málo let přemění tvář Mlýnského Ostrova, byl zahájen.

Rádi vám přinášíme celkový souhrn projektu Revitalizace Mlýnského ostrova, který má za cíl proměnit tento prostor v atraktivní veřejné prostranství pro obyvatele i návštěvníky obce Bílovice nad Svitavou.

Bílovický mlýn a s ním spojený ostrov, který je oddělený od levého břehu Svitavy náhonem, představuje nedílnou součást Bílovic, naší historie a života v obci. Tento mlýnský areál má hluboké historické kořeny, ale v poslední době je všemi občany vnímán jako zanedbaná část Bílovic. Není proto divu, že po mnoha letech, kdy areál postupně chátral, se obec v roce 2017 rozhodla využít příležitost, a odkoupila ho. V roce 2021 založila společnost Mlýnský ostrov s.r.o. a Společnost Mlýnské byty s.r.o. za účelem správy jak přítomné vodní elektrárny, tak i deseti bytových jednotek nacházejících se ve dvou budovách areálu Mlýnského ostrova. Tímto krokem chtěla obec nejenom zastavit úpadek a zane-

dbávání tohoto místa, ale také ho aktivně obnovit a rozvinout tak, aby přinesl nové možnosti a přínosy pro obec.

Obec proto nechala připravit projekty na obnovu ostrova a současně vypracovat podrobné odborné studie. Ostrov má svá specifika, která musela být brána v úvahu. Z jedné strany jej obepíná železniční trať, uprostřed jej protíná řeka a náhon a z druhé strany ostrova jej kopíruje silnice směrem na Adamov. Z tohoto důvodu musely být možnosti projektu konzultovány se všemi zúčastněnými stranami. Každá připravená varianta byla pak individuálně posuzována. Například z hlediska přítomnosti řeky Svitavy, aby se minimalizovaly případné škody při záplavách, u Správy

železnic pak aby bylo dodrženo ochranné a bezpečnostní pásmo kolem trati apod. Tyto studie a přířknutá dotace daly nakonec finální podobu současnému projektu, který byl veřejnosti představen v polovině roku 2023.

Obec původně měla malinko jinou vizi a připravovala projekt, ve kterém byl Mlýnský ostrov středem obce pro občanské sportovní i kulturní využití a místo zde měli mít i drobní živnostníci (lékaři, posilovna, kadeřník apod.) Nicméně Evropská unie si určila podmínky čerpání dotace, ve které musí celých 80 % tvořit ne hospodářské stavby a 20 % hospodářské stavby. Proto byl projekt pozměněn tak, aby vyhovoval těmto podmínkám a dotaci bylo možné čerpat. Na takto upravený projekt získala obec dotaci ve výši 206.056.335 Kč od Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Státního fondu podpory investic. Projekt byl vypracován společností P.P. Architects s.r.o. zodpovědným architektem Ing. arch. Pavlem Pekárem. Na projektu spolupracoval nicméně celý jeho autorský tým projektantů, včetně krajinářského architekta, který zpracovával II. etapu projektu.

BOURÁNÍ A VÝSTAVBA BUDOV

Dle časového harmonogramu **právě probíhá demolice mlýna**. Ještě na jaře tohoto roku bude zahájena výstavba no-

vých budov. V současné době probíhá výběrové řízení na dodavatele a koncem roku 2025 se předpokládá dokončení výstavby. Plánované zahájení provozu nových zařízení je stanoveno na září 2026.

Budova Mlýnice bude mít šest nadzemních podlaží s různými funkcemi. Poskytne zázemí pro základní školu, uměleckou školu a volnočasové centrum.

Přízemí: zázemí ZŠ, tělocvična, vrátnice

1. patro: přípravná třída, kabinety
2. patro: tři první třídy, keramická dílna
3. patro: tři druhé třídy, kabinet
4. patro: ZUŠ Bílovice nad Svitavou, volnočasové centrum Lužánky
5. patro: konferenční místnost, jednací sál a zázemí

Budova malé vodní elektrárny (MVE) bude zrekonstruována a provoz turbíny MVE bude zachován, přičemž bude doplněn o přibližně 300 kusů fotovoltaických panelů (cca 150 kWp). Tento energetický mix bude sloužit k zásobování elektrickou energií škoie a přilehlým budovám.

Budova přes náhon bude mít dvě nadzemní podlaží s minipivovarem a restaurací a bude propojena s budovou Mlýnice skleněným mostkem nad náhonem, pro pohodlný přesun žáků do jídelny.

Přízemí: minipivovar, restaurace

1. patro: jídelna s výdejnou

Na tuto první etapu bude volně navazovat etapa II.

REVITALIZACE MLÝNSKÉHO OSTROVA- VENKOVNÍ PLOCHY – ETAPA II.

Investorem této etapy projektu je Obec Bílovice nad Svitavou. Pokud se Obci podaří získat dotaci, o kterou má nyní požádáno, tak postupně vybuduje veškeré venkovní plochy Mlýnského ostrova. Odhad celkových nákladů je cca 180.000.000 korun. Dotace má maximální výši 100 milionů korun, z čehož bude proplaceno maximálně 75 až 85 %. Zbytek nákladů by měla dotovat obec z vlastního rozpočtu.

Navržený projekt obsahuje multifunkční sportoviště, wellness, hřiště pro děti se zemní trampolínou, vodními prvky, malý amfiteátr u řeky, relaxační odpočinkový park, parkovací plochy pro zhruba 40 automobilů a mnohé další prvky.

Vzhledem k výši podílu investice obce se stále jedná o tom, které části budou z projektu vyjmuty. S velkou pravděpodobností nebude v první vlně realizován objekt wellness a některé mostky přes náhon.

Revitalizace venkovních ploch ostrova by měla být zahájena na přelomu roku 2024 a 2025, dokončena by měla být do konce roku 2026. Tato etapa zahrnuje terénní úpravy, výsadbu nových stromů, keřů a rostlin a celkové zpevnění ploch kolem řeky pro bezpečný přístup k vodě. Navázání komunikací na nové budovy (školy, restaurace a pivovaru). Zrekonstruovaný bude jeden most pro automobily a nově vybudovány budou tři mostky přes náhon pro pěší. Předpokládá se také navázání na cyklostezku.

Spojením první a druhé etapy dojde k celkové proměně a završení revitalizace Mlýnského ostrova. Staré stromy v blízkosti řeky budou vykáceny a nahrazeny novými, aby neohrožovaly kolemjdoucí. Pro návštěvníky ostrova budou k dispozici nová parkovací místa, vzniknou nové chodníky, pěšinky a odpočívadla. Dojde k jakémusi optickému propojení i s revitalizovaným parkem Husinec, což ve své délce zhruba 1 km od mostu u sokolovny až ke splavu sjednotí celkový ráz tohoto ▶

Vizualizace budovy Mlýnice z Fügnerova nábřeží, P.P. Architects

Vizualizace revitalizace Mlýnského ostrova, P.P. Architects

místa a umožní plynulý průchod kolem řeky od sokolovny, přechod přes řeku po lávce a následnou procházku „Novým“ Mlýnským ostrovem s mnoha zastaveními. Zdarma budou k dispozici sportovní hřiště, průlezky, schody vedoucí k řece, odpočinková mola. Velkým lákadlem bude určitě restaurace s občerstvením a místo ke grilování. Park bude plný nových pohledů nejen na řeku, ale i do okolí.

Správa železnic požadovala změnu v projektu, která zahrnovala zrušení relaxačního odpočívadla v blízkosti splavu na straně trati. Toto místo je příliš blízko trati v ochranném a bezpečnostním pásmu železnice, a proto bylo z projektu odstraněno.

Po dokončení druhé etapy projektu Revitalizace Mlýnského ostrova bude park slavnostně otevřen veřejnosti.

REKONSTRUKCE FÜGNEROVA NÁBŘEŽÍ

Tato investiční akce má tři hlavní investory. Prvním je Správa a údržba silnic JMK, druhým Svazek Vodovodů a kanalizací Bílovicko a třetím Obec Bílovice nad Svitavou. Tato akce byla časově posunuta v návaznosti na předchozí projekty, aby nedošlo k problémům při zásobování stavby školy a Revitalizace Mlýnského ostrova a aby byl zajištěn přístup na stavbu. Re-

konstrukce Fügnerova nábřeží bude proto probíhat až po dokončení obou předchozích projektů a předpokládá se, že to bude v období 2025–2027.

Rozsah rekonstrukce nábřeží je od sokolovny až po odbočku na Mladova. Při realizaci tohoto projektu dojde k výraznému omezení přístupu automobilů. Z důvodu rekonstrukce nebude možné se dostat autem např. do Adamova a určitý čas bude uzavřena i křižovatka u kapličky. To bude mít výrazný vliv na zásobování a přesun obyvatel z této lokality. Proto obec již nyní prezentuje tento projekt a seznamuje občany s jeho detaily.

Rekonstrukce bude probíhat postupně v několika etapách, aby minimalizovala negativní dopady na život obyvatel, provoz nové školy apod. I takto to bude pro místní velmi obtížné, ale revoluční. Dotkne se to převážně obyvatel Fügnerova nábřeží, ale zasáhne i ulice Havlíčkova, Táborského návrší a Mladova. Dojde k **vybudování nového chodníku** po celé jeho délce, od sokolovny až po odbočku na Mladova. Od sokolovny po lávku na Ostrůvek **bude vybudována nová nábřežní zeď** z železobetonu, která bude obložena kamenem. **Dojde k rozšíření silnice** na 6,5 m, tedy plnohodnotné dva jízdní pruhy.

Křižovatka u kapličky bude nejsložitějším místem tohoto projektu. Zde se potkávají všechny inženýrské sítě, komunikace, opěrné zdi apod. V prostoru této

křižovatky vede v zemi i zatrubnění potoka Časnýř, který následně vtéká akvaduktem přes náhon do řeky Svitavy. Ten situaci komplikuje, protože se mu budou muset všechny sítě vyhnout. Na nové místo **bude přesunuta čerpačka splaškových odpadních vod** (z obcí Řícmanice, Kanice a Ochoz), která je v současné době již z kapacitních důvodů nevyhovující. **Bude se pokládat nový vodovod zásobující Řícmanice a Kanice**, budou položeny optické kabely, provedeny přeložky plynu a elektřiny apod. V úrovni školy **bude vybudováno parkoviště Kiss and Ride** pro rodiče vezoucí děti do školy a **bude vybudován nový sjezd na Mlýnský ostrov**. Těšit se můžete také na **nové silniční povrchy**. Nově bude v celé délce této liniové stavby vybudováno i **veřejné osvětlení**.

Tyto úpravy budou přínosem nejen pro bezpečnost a pohodlí obyvatel, ale i pro zlepšení dopravní situace v této lokalitě. Celkově bude rekonstrukce Fügnerova nábřeží náročným procesem, který bude vyžadovat pečlivé plánování a koordinaci.

Věříme, že i přes všechna dopravní a jiná omezení v obci, která nás v následujících letech čekají, budou občané Bílovic vnímat důležitost tohoto projektu, budou shovívaví a trpěliví a umožní co nejvíce průběžný přesun stavební a jiné techniky.

REVITALIZACE PARKU HUSINEC

Jde o parčík na pravém břehu Svitavy, do kterého se dostanete, když projdete

Současná podoba parku Husinec, foto archiv obce

pod tratí tunýlkem u Obecní hospody a zabočíte vpravo, po proudu řeky směrem k sokolovně.

Co se změní? Prvotní smělý projektový záměr navrhoval dokonce vybudování dřevěných terásek pro lepší přístup k vodě. To ale neschválilo Povodí, takže projekt prezentovaný občanům zahrnuje „jen“ zavedení elektrického osvětlení, vybudování pískové cesty s obrubníky, osazení odpadkových košů a několika laviček. Husí park se díky realizaci projektu jistě stane atraktivnějším pro veřejnost a hezky naváže na už hotovou krásnou novou lávku i na připravované zvelebení celého Mlýnského ostrova.

Důležité je, že žádný strom nebude pokácen, naopak jeden nový se dosadí. Některé stromy budou odborně prořezány.

Na svahu drážního tělesa budou vysazeny nízké keříky, jinou výsadbu tam Správa železnic nepovolila.

DŮM ZDRAVÍ BÍLOVICE

Dům zdraví v obci Bílovice nad Svitavou představuje významný projekt, který má za cíl **poskytnout občanům komplexní zdravotní péči na jednom místě**, a zlepšit tak dostupnost lékařských služeb v oblasti. Investorem tohoto projektu je Obec Bílovice nad Svitavou.

Obec již schválila architektonickou studii. Tato studie je vždy klíčová pro následné plánování a realizaci projektu. V současné době probíhá fáze zpracování projektu, která je plánována na období od dubna do prosince 2024. Během této

fáze budou detailně plánovány jednotlivé prvky a struktury Domu zdraví.

Dům zdraví bude umístěn vedle nové hasičské zbrojnice na nyní zatravněném pozemku. Výhodou je již zbudované a dostupné parkování z druhé strany hasičské zbrojnice.

Dům zdraví bude sloužit jako centrum poskytující širokou škálu zdravotní péče, včetně lékařů různých specializací. Zde budou moci občané navštěvovat zubaře, praktické lékaře, lékárnu, rehabilitační pracovníky a další odborníky. Celkově je Dům zdraví důležitým krokem směrem k zajištění kvalitní zdravotní péče pro občany obce Bílovice nad Svitavou a jejich blízkého okolí.

REKONSTRUKCE PŮDŇÍHO PROSTORU A STŘECHY KULTURNÍHO DOMU A OBECNÍ HOSPODY

Investorem tohoto projektu je opět Obec Bílovice nad Svitavou a aktuálně se zpracovává architektonická studie, která je klíčová pro zhodnocení možností a nákladů spojených s rekonstrukcí půdního prostoru a střechy těchto budov.

Nově vytvořené místnosti v půdních prostorech budou sloužit pro volnočasové aktivity občanů, jako klubovny. Bude zde zkušebna např. pro divadlo. Některé prostory budou sloužit jako sklady.

INFORMAČNÍ CENTRUM S MOŽNOSTÍ UBYTOVÁNÍ NA ULICI KOMENSKÉHO

Projekt Informačního centra s možností ubytování na ulici Komenského v Bílovicích nad Svitavou představuje další iniciativu obce v poskytování lepších služeb pro návštěvníky Bílovic. Investorem tohoto projektu je Obec Bílovice nad Svitavou. Záměrem je hlavně využití stávajících prostor staré hasičské zbrojnice pro nové účely. Architektonická studie byla již zpracová-

na. Aktuálně probíhá zpracování projektu, což zahrnuje detailní plánování a návrhy pro samotnou přestavbu. Během této fáze budou specifikovány technické a designové detaily budovy. Informační centrum s ubytovacími možnostmi, v blízkosti centra obce, bude sloužit jako místo, kde budou návštěvníci moci získat informace o obci, turistických trasách, kulturních akcích a dalších zajímavostech v okolí. Dvě bytové jednotky umožní dlouhodobé nebo krátkodobé ubytování. Stavba by měla být povolena v roce 2025.

OPRAVA ULICE SPOJAŘŮ

Projekt opravy ulice Spojářů v obci Bílovice nad Svitavou má za cíl zlepšit stav této velmi špatné komunikace plné výmolů, a nově také poskytnout kvalitní parkovací stání.

Obec Bílovice nad Svitavou je investorem tohoto projektu a celkové náklady na projekt jsou odhadovány na 12.000.000 Kč. Tato částka zahrnuje náklady spojené s rekonstrukcí ulice a vylepšením infrastruktury v této oblasti.

Plánuje se, že povolení stavby bude získáno v květnu tohoto roku. Termín realizace projektu není zatím znám. Bude záviset na dokončení projektových prací a získání potřebných povolení. Oprava ulice Spojářů by měla přispět ke zlepšení kvality života obyvatel obce tím, že zajistí bezpečnější, a hlavně pohodlnější podmínky pro dopravu, parkování a pohyb osob.

OPRAVA CHODNÍKU NA ULICI HAVLÍČKOVA

Chodník na ulici Havlíčkova je v žalostném stavu. Letos proběhne provizorní oprava, která bude mít pouze udržovací funkci. Celková oprava tohoto chodníku bude koordinována následně s investiční akcí na Fügnerově nábřeží. Tato koordinace bude zahrnovat určitou harmonizaci prací. Investorem projektu je Obec Bílovice nad Svitavou a celkové náklady na opravu chodníku jsou odhadovány na 5.445.000 Kč. Tato částka pokrývá veškeré náklady spojené s rekonstrukcí ▶

Současná podoba ulice Havlíčkova,
foto archiv obce

chodníku. Projektové práce jsou již dokončeny. Oprava chodníku na ulici Havlíčkova představuje důležitou investici, která bude mít pozitivní dopad na bezpečnost a pohodlí obyvatel obce Bílovice nad Svitavou, zvláště proto, že tento chodník bude sloužit jako páteřní komunikace pro pěší.

REKONSTRUKCE ULICE PODĚBRADOVA

Rekonstrukce Poděbradovy ulice právě probíhá. Investorem tohoto projektu je Obec Bílovice nad Svitavou. Na rekonstrukci ulice Poděbradova byly získány dotace z Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Jihomoravského kraje ve výši 478.000 Kč.

Vodovod, splašková a dešťová kanalizace byly již předány do užívání a probíhá výběrové řízení na dodavatele zpevněných ploch. Předpokládaný termín dokončení všech prací je léto letošního roku.

AUTOBUSOVÝ ZÁLIV A PŘECHOD PRO CHODCE OBŘANSKÁ ULICE

Tento projekt je investiční akcí obce Bílovice nad Svitavou a tato změna přinese významné úpravy a změny dopravní si-

tuace na ulici Obřanská. Bude zahrnovat zrušení jednoho přechodu pro chodce, vybudování dvou nových přechodů, vybudování nového autobusového zálivu, zrušení starých schodů a vybudování nových schodů a nová parkovací stání.

Starý přechod pro chodce na ulici Obřanská, u školky (navazující na ulici S. K. Neumanna) bude zrušen a nahradí ho nový přechod pro chodce o něco níže. Toto přispěje k bezpečnějšímu přecházení silnice. Nový přechod bude blíže k zastávce a bude lépe viditelný, s novými bezpečnostními prvky. Stávající autobusová zastávka směrem na Brno bude zrušena a nový autobusový záliv na této straně vznikne o cca 15 metrů níže. Tímto dojde k výraznému zlepšení celkové plynulosti dopravy a zvýší se i bezpečnost všech účastníků silničního provozu.

Křížovatka sjezdu k bytovkám na Trávníky projde menší proměnou včetně úpravy sjezdu tak, aby splňovala podmínky silničního provozu. Naproti hřbitovní bráně vznikne druhý přechod pro chodce. Stávající šikmo umístěné schody na Trávníky budou zrušeny a vybudují se nové o několik metrů níže, kolmo k cestě. Současně dojde k úpravě prostranství za odbočkou na Trávníky tak, aby vznikly parkovací stání na obou stranách silnice celkem pro cca 12 automobilů. Úprava prostranství za odbočkou na Trávníky bude řešit hlavně nedostatek parkovacích míst v této lokalitě a zajistí dostupnost parkování i pro návštěvníky hřbitova.

BYTOVÝ DŮM NA TYRŠOVĚ

V roce 2022 obec koupila bytový dům na Tyršově ulici. Proběhla architektonická studie a částečná rekonstrukce objektu. Nyní jsou zde k dispozici dvě bytové jednotky a skladové prostory, které obec částečně využívá a částečně pronajímá. V budoucnu zde budou k dispozici čtyři bytové jednotky.

KOLUMBÁRIUM

V současné době se zpracovává architektonická studie pro kolumbárium. Kolumbárium je specifická stavba, která je určena k ukládání uren s popelem zemřelých osob. Zpravidla se nachází přímo na hřbitově a poskytuje místo pro uložení popela. Současně slouží jako místo vzpomínání pro příbuzné a přátele zemřelých.

Kolumbárium může mít různé formy, ale obvykle se jedná o zděnou nebo betonovou konstrukci s poličkami nebo přihrádkami, ve kterých jsou umístěny urny. Tyto přihrádky často obsahují i fotografie zemřelých apod.

Cílem vytvoření kolumbária je hlavně snaha řešit otázku omezené kapacity hřbitova a poskytnout další možnost pro pohřbívání zemřelých. Architektonická studie vytvoří plány a návrhy pro vzhled a uspořádání kolumbária, aby bylo esteticky příjemné a funkční pro své účely.

DATOVÁ SÍŤ

Obec Bílovice nad Svitavou se s dalšími několika subjekty podílí na budování optické sítě v rámci obce.

Optické datové sítě jsou běžně využívány ve veřejných telekomunikačních sítích, podnikových sítích a datových centrech. Jsou preferovanou volbou pro přenos velkého objemu dat s vysokou rychlostí a spolehlivostí, což je zvláště důležité v dnešní digitální éře, kde se množství přenášených dat neustále zvyšuje.

Za poskytnuté informace k projektům děkuji panu Ing. Petrovi Novotnému místostarostovi Bílovice nad Svitavou.

KARLA HRBALOVÁ ■

PROČ SE Z MLÝNA STANE ŠKOLA

VELKÝ ROZHOVOR S ŘEDITELM ZŠ

Libore, kromě vedení bílovické základní školy jsi zastupitel a radní obce – s jakým cílem jsi šel do komunální politiky?

Budu upřímný. Původně jsem kandidoval na zastupitele ze zadních pozic kandidátky, hlavně z důvodu, aby měla škola někoho v zastupitelstvu a mohla vysvětlovat jednotlivé své kroky.

Nakonec se mi práce zastupitele zalíbila, umocněné to bylo mým nástupem do rady obce. Radní může spolurozhodovat o chodu obce a jako rodilý Bílovčák můžu v radě velmi zásadně ovlivňovat směřování obce.

Rada obce není tak na očích jako vedení obce, ale jsem přesvědčený o tom, že výrazně ovlivňujeme změny, které se v Bílovicích dějí. Zásadní podíl ale na tom má vedení obce, které naše podněty a připomínky realizuje.

Jaký máš podíl na tom, že se zásadním způsobem změnil koncept projektu bílovického mlýna z návrhu pivovaru/kanceláře/volnočasové aktivity na návrh „škola“? Myslíš, že je to dobrý nápad? Proč?

V původním návrhu se nepočítalo se školou. Po mých intervencích se povedlo pro tuto myšlenku získat i vedení obce. Navíc nám bylo řečeno, že škola má daleko větší šanci být dotačně podpořená než původní návrhy, a to rozhodlo.

Pivovar je původní návrh, který v dotaci zůstal.

Za rozšíření školy jsem dlouhodobě bojoval. Před 14 lety bylo ve škole 280 žáků, v loňském školním roce 600 žáků. Za tu dobu přibily pouze tři nové kmenové učebny na bývalém obecním úřadě. Škola je přeplněná, a to s sebou přináší mnoho komplikací prostorových, ale také vzdělávacích.

Jen v rychlosti:

- » Na cizí jazyky se půlí všechny třídy kromě prvňáčků. Ve škole máme pouze jednu jazykovou učebnu, protože nejsou prostory pro zřízení další. Učíme různě po třídách, kde je zrovna volno.
- » Máme sice krásné nové odborné učebny, ty ale musí být využívány jako kmenové třídy.
- » Disponujeme pouze jednou učebnou informatiky, což je při současných požadavcích na výuku IT a při počtu našich žáků nedostačující. I menší školy mají dvě učebny na informatiku.
- » Největší problémy máme s využitím tělocvičny. Chybí nám skoro 30 vyučovací hodiny, abychom pokryli všechny hodiny TV. Dáváme žáky do malého gymnastického sálu, ale například pro 25 deváťáků je to utrpení a postrádá to výukový smysl.
- » Druhým největším problémem je školní jídelna. Vymýšleli jsme všechny možné systémy, inspirovali jsme se na jiných školách, ale frontám o délce cca 30 metrů se stále nedaří zabránit. Toto je věc, která nás velmi trápí.

Přesunem 0. až 2. ročníku do areálu mlýna se ve stávajících budovách uvolní sedm učeben. Uleví se tělocvičně, školní jídelně, odborné učebny se přestanou využívat jako kmenové třídy atd.

Počítá se u projektu mlýna s případnou modularitou stavby? (až/pokud skončí příliv žáků, může mít budova jiné využití?)

S tímto se nepočítá. Dle demografické křivky by měl být počet žáků i v příštích letech podobný. Přesunem části žáků na Mlýnský ostrov se velmi pomůže současnému pracovišti a návrat zpět by nedával smysl.

Navíc je otázkou času, kdy se začne stavět na polích nad Bílovicemi. Zatím se pokusy o tuto výstavbu daří zastavit, ale co bude za 10–20 let nikdo neví. Já osobně jsem zásadně proti této výstavbě, protože to z mého pohledu nebude mít pro současné Bílovice žádný přínos. Toto rozšíření Bílovic by mělo mimo jiné i zásadní vliv na množství dětí v obci, tj. ve školce a škole.

Jak se během tvého působení v pozici ředitele školy změnila skladba žáků/učitelů/tříd v místní základce? Proč? (Bílovická škola vždy měla pověst spíše rodinné školy, může to ještě platit, když je ve škole tolik žáků?)

Když jsem v lednu 2015 nastupoval do vedení školy, tak měla škola lehce přes 400 žáků. Nyní máme o 200 více. Počet pedagogických pracovníků narostl z 33 na 55. Ráz rodinné školy se snažíme udržovat, ale je to čím dál obtížnější. Pořádáme akce, kde budujeme u žáků vztah k naší škole. ▶

MGR. LIBOR ŽANDA

Rodilý Bílovčák, navštěvoval základní školu, kterou nyní řídí. Vystudoval Pedagogickou fakultu v Brně, obor matematika – tělesná výchova. V bílovické škole pracuje od roku 2010, od ledna 2015 jako ředitel.

Ženatý s manželkou Hanou, má dvě dcery: Agátu (12 let) a Karin (10 let).

Aktivně sportuje (basketbal, cyklistika) a zajímá se o fyziku a historii.

Například kanická škola se údajně potýká naopak s nedostatkem žáků, proč je v Bílovicích takový přetlak?

Zájem o naši školu v posledních letech výrazně narostl, což nás na jednu stranu těší, ale přináší to s sebou i komplikace, které jsem popsal v předchozích otázkách. Přijímání žáků z Obřan do prvních tříd jsme již velmi omezili, ale hlásí se k nám například úplně všichni absolventi 5. ročníku z Babic. Tito přichází vhodně doplní naše šesté třídy, protože někteří naši žáci odchází na víceletá gymnázia.

Rodiče mají ze zákona právo na svobodný výběr školy, a je tedy pouze na nich, jestli si vyberou naši školu, nebo kanickou.

Co se Tobě konkrétně podařilo prosadit ve škole – ve smyslu technickém (opravy, přístavby...) a co v koncepci vzdělávací?

Vzhledem k tomu, že začínám nyní desátý kalendářní rok ve vedení školy, tak ten výčet zrealizovaných akcí by byl velký. Zmíním jen ty největší (miliónové) akce:

Již za mého působení se připojila ke škole budova bývalého obecního úřadu.

Zrekonstruovali jsme školní dílny s robotickým centrem.

Přistavěli jsme nové odborné učebny.

Vybudovali jsme multifunkční hřiště ve dvoře a celkově dvůr upravili.

Proběhla rekonstrukce podkroví a střechy staré budovy, máme novou fasádu kolem celé školy, s částečným zateplením.

Dohromady jsou to investice v řádu desítek milionů.

Co se týká vzdělávací části, tak mě přímo se dotklo zavádění inkluze, proto jsme velmi výrazně posílili poradenské pracoviště (školní psycholog, speciální pedagogové), zřídili jsme nultý ročník pro děti s odkladem školní docházky, výrazně se navýšil počet zájmových aktivit, ale hlavně se daří vhodně doplňovat rostoucí učitelský sbor a udržet kvalitní kolegy.

Jak moc má ředitel ZŠ volné nebo svázané ruce celostátními nařízeními, osnovami apod.?

Není to tak hrozné, míra svobody rozhodování je vcelku velká. Jsme samozřejmě svázáni zákony a musí se plnit „vzdělávací plán“, ale při troše dobré vůle se vhodné cesty dají najít. Co se týká práce ředitele, tak je to velmi pestré. Jsem nejen pedagog, ale ekonom, právník, projektový manažer,

úředník, kontrolor, personalista, správce budov, mnohdy stavební dozor atd.

Díky této pestrosti mě tato práce neustále baví, naplňuje a stále se mám co učit.

Jak jsi spokojen s novým hřištěm ve vnitrobloku školy? Jak je využíváno v odpoledních hodinách? Může ho využít veřejnost, či lze pronajmout zájmovým skupinám?

Hřiště bylo snem mnoha generací ředitelů (první návrhy vznikly před více než 100 lety) a jsem rád, že se konečně povedlo. Za příznivého počasí je využíváno téměř nepřetržitě, hřiště využívají děti i po skončení školy. Hřiště je přístupné kdykoliv pro kohokoliv v rámci otevíracích hodin. Bývá neustále využíváno dětmi a jsem za to velmi rád, protože jiné hřiště tady dlouho nebylo. Kdybychom hřiště pronajímali, tak zamezíme volnému vstupu dětí, a to by mě mrzelo. Navíc je hřiště dotační a nemělo by na sebe vydělávat pomocí pronájmů.

Uvažovalo se někdy o spojení vedení MŠ a ZŠ? Jaké to má případně výhody a nevýhody?

O tomto kroku se již několikrát uvažovalo, ale vždy se přihlédlo k naprosto odlišnému vzdělávacímu plánu a větší vzdálenosti MŠ od školy, takže ke spojení nedošlo.

Nevýhodou by pravděpodobně byla komplikovanější komunikace mezi MŠ a rodiči, kteří řeší aktuální problém ve školce, ale byli by odkázáni na ředitele v ZŠ.

Výhodná by naopak byla větší provázanost mezi prvními třídami a školkou, kde bychom mohli pomoci při řešení např. logopedických problémů zapojením školního speciálního pedagoga.

Nelze si nevšimnout trendu AI, který se na nás valí ze všech stran, je to něco, s čím se do budoucna budeme setkávat stále častěji, ať se

nám to líbí nebo ne. Jaký je tvůj názor na využití AI jako součásti výuky, kdy jejich možnosti využijí žáci při řešení nějakého úkolu. Co si myslíš o začlenění výuky „tvorby příkazů pro AI“ v rámci předmětu Informační technologie?

Já osobně se s umělou inteligencí (AI) seznamuji a baví mě to. Navázali jsme spolupráci s odborníci na AI a probíhá seznamování učitelů, kteří se podílejí na výuce informatiky. Doufám, že najdeme cesty, jak AI zapracovat do běžné výuky.

Aktuálně jsme ještě nakoupili pár brýlí pro virtuální realitu a také probíhá seznamování s jejich potenciálním využitím u starších žáků.

O prázdninách jsi měl vážný úraz – ovlivnila nějak tato událost chod školy? Změnil jsi Ty sám nějak životní postoje, priority?

V srpnu jsem se podruhé narodil po úraze na kole a samozřejmě to velmi výrazně ovlivnilo můj náhled na život. Člověk si v takové situaci uvědomí, že je smrtelný a začne si mnohem více vážit přítomnosti a do té doby běžných věcí (rodina, příroda, přátelé atd.).

Chod školy ovlivněný byl, ale zástupci a ekonomický úsek vše bravurně zvládli. Sice lidově řečeno padali únavou na pusu, ale vše ustálo.

Chceš něco, co nebylo řečeno vzkázat čtenářům/zákům/rodičům/učitelům?

Rád bych poděkoval všem občanům, kteří jakýmkoliv způsobem podporují školu a důvěřují naší práci. Pracovat ve školství je čím dál obtížnější a určitá míra pochopení je pro naši práci nesmírně důležitá. Tímto bych chtěl také poděkovat všem zaměstnancům za jejich práci a také vedení obce, které naši školu velmi podporuje, což opravdu nebývá pravidlem.

VENDULA BARTÁKOVÁ ■

Základní škola Bílovice nad Svítavou, únor 2024, foto Libor Žanda

BÍLOVICKÉ BLESKOVKY

V této rubrice vám budeme přinášet ty nejčerstvější novinky z naší obce! Ne každý z nás mohl mít v poslední době čas na průzkum svého okolí. Nemusí zoufat, dozví se to zde:

Došlo k **ZPROVOZNĚNÍ NOVÉHO PARKOVIŠTĚ**. Nachází se zde přes 15 stání pro občany či turisty a nalézt ho můžeme hned vedle hasičské zbrojnice. Parkování je zde možné o víkendů nebo v noci zdarma. V pracovní dny mezi 7:00–19:00 h. je ovšem zpoplatněno sazbou (1. hodina zdarma, další hodina 20 Kč). Díky využití technologie „Parkuj rychle“ je systém placení založen pouze na pípnutí platební kartou při vjezdu a výjezdu. V okolí hasičky to ovšem není jedinou novinkou. Bylo zde konečně odstraněno oplocení přilehlého prostranství a umístěny cedule zákazu venčení psů. Hasiči na tomto místě mají v plánu uspořádat **LETNÍ KINO** s projekcí přímo na zbrojnici.

Zřejmě po vzoru Obřan a Maloměřic se v Bílovicích opět objevil **BOBR**. Pokud do začátku vydání tohoto čísla zpravodaje neodpluje, tak jeho výskyt můžete pozorovat, prosíme nerušit, přibližně naproti nádraží. Kdo bude velmi zvědavý a ani to mu nepomůže pro spatření bobra, může alespoň zkusit vyhledat ohlodané stromy.

OPLOCENÍ PUMPTRACKU – Finální formou „oplocení“ budou půdo-pokryvné keře, které se musí nejdříve ujmout, což nějaký čas potrvá. Toto mezidobí pomůže překlenout dočasné oplocení ve formě dřevěných kůlů a drátového pletiva.

V současné době probíhá **REKONSTRUKCE ULICE PODĚBRADOVA**. Probíhala zde oprava splaškové dešťové kanalizace a vodovodu. Na ni by měla navázat i výstavba komunikace v průběhu března.

TJ Sokol Bílovice nad Svitavou, oddíl atletiky, zve všechny příznivce aktivního pohybu na 38. ročník **JARNÍHO BĚHU** v sobotu 13. dubna 2024. Jarní běh bude také prvním kolem Zajícovy ligy, což je seriál atletických (běžeckých) závodů všech kategorií žactva převážně na území okresu Brno-venkov. Nejmladší kategorie a nejkratší trať bude pro předškoláky a trať delší než 5 km bude kategorie žen a mužů. Propozice závodu jsou na adrese behy.bilovice.info/jarni-behy.php, kde je také možné se přihlašovat. V cíli na účastníky bude čekat buchta z Původní Bílovické pekárny, horký čaj a možná i slaná dobrota od Catering For You.

Zveme všechny matky a (pra)babičky s rodinami na oslavu **DNE MATEK** v neděli 12. května od 15:00 hodin v sále Kulturního domu v Bílovicích nad Svitavou. Mezi vystupujícími s kulturním programem budou pravděpodobně Pěvecký sbor Bronislav, Folklórní soubor Bystrouška a folklórní soubor Šafránek. K následnému posezení u vína, kávy nebo čaje vám bude hrát cimbálová muzika. Oslavu Dne matek pořádá MO KDU-ČSL Bílovice nad Svitavou ve spolupráci se Sociálně-zdravotní komisí obce Bílovice nad Svitavou.

Během února došlo i k jedné nepěkné události. Jedná se o **POŠKOZENÍ KŘÍŽE NA NIVKÁCH**. (Neplést s lokalitou Na Nivách, v našem případě se jedná o cestu do Řícmanic vedoucí nad silnicí

– ulice Na Skále). Kříž byl vloni renovován, újmu způsobenou vandaly utrpěl obrázek Panny Marie.

RESTAURACE SOKOLOVNA PLÁNUJE OTEVŘENÍ NA ZAČÁTKU TURISTICKÉ SEZÓNY. Místní, ale i přespolní návštěvníci Bílovic si jistě všimli, že oblíbená Restaurace Sokolovna momentálně nefunguje. Tato restaurace, která bývá často doslova obklopena cyklisty a pěšími turisty, se zdá být klíčovým bodem pro občerstvení a odpočinek pro ty, kteří procházejí malebným údolím Svitavy. Zjišťovali jsme, jak to bude s provozem tohoto zařízení na prahu nové turistické sezóny. Po konzultaci s panem Petrem Pošmurným, starostou místního Sokola, jsme získali tyto informace. Restaurace prochází generální rekonstrukcí kuchyně. Předpokládá se však, že by mohla být v dubnu otevřena. To je skvělá zpráva pro místní i turisty. Starosta také uvedl, že již koncem března by měl být otevřen venkovní stánek s občerstvením, takže návštěvníci se budou moci zastavit při svých procházkách či cyklovýletech na rychlé občerstvení. (Karla Hrabalová.)

VALENTÝNSKÝ PLES V OBCENÍ HOSPODĚ. V pátek 16. února 2024 se konal již pátý ročník tradičního valentýnského plesu žáků 8. a 9. tříd Základní školy v Bílovicích nad Svitavou. (Plesů už bylo šest, pět zimních a jeden letní, první se konal v roce 2020.) Plesu předcházela pečlivá příprava. Škola zorganizovala čtyři lekce minitanečních, na kterých si dívky i chlapci osvojili základy tradičních i moderních tanců. Výzdobu sálu si žáci vytvářeli sami v hodinách výtvarné výchovy a pracovních činností a sami si ji pak také nainstalovali. Letošní dekorace

vymyslela Helena Švendová (VIII. A), na výrobě se podílely třídy obou ročníků.

Všichni, včetně učitelů si ples skutečně užili. Nechybělo předtančení od profesionálních tanečníků a poté diskotéka. Vrcholem večera byla volba krále a královny plesu a tombola. Čekání na další ročník si zájemci mohou zkrátit prohlídkou letošní plesové výzdoby na stoly ve formě medúz, která je vystavena v Salonu Rudolfa Těsnohlídka v bílovické knihovně. (Monika Lacová, učitelka ZŠ)

Žákyně naší základní školy vytvořily **ROZHLASOVÝ POŘAD O PANÍ JITCE CÍVKOVÉ**. V rámci vzdělávacího projektu "**PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ**" vznikl krátký rozhlasový pořad (tzv. podcast) o paní Jitce Cívkové, dceři politického vězně, který byl ko-

munistickým režimem vězněn za činnost v Orlu. Jeho rodina byla po mnoho let režimem šikanována a pořad přibližuje toto její těžké životní období.

Autorský tým pořadu: Johana Grundová, Magdaléna Masaříková a Julie Vozková. **Pedagogické vedení:** Mgr.

Hana Ondriková. Zhruba 4minuotvý pořad je dostupný na internetu. Do vyhledávače si zadejte Příběhy našich sousedů, dále do kolonky Vyhledat napište Jitka Cívková. (Pavel Kováč)

ALEŠ AULEHLA ■

Z natáčení rozhlasového pořadu Příběhy našich sousedů, odleva Magdaléna Masaříková, Julie Vozková, Jitka Cívková a Johana Grundová, foto Jan Koprda

HISTORIE I SOUČASNOST FARMÁŘSKÝCH TRHŮ V BÍLOVICÍCH

V Bílovicích už se řadu let konají farmářské trhy, ale ve zpravodaji jsme o nich téměř nic nepsali. Chceme to napravit rozhovorem s organizátorkami této bohubilé akce.

NA ZAČÁTEK PATŘÍ PANÍ BARBORA BORŮVKOVÁ, ZAKLADATELKA FARMÁŘSKÝCH TRHŮ V BÍLOVICÍCH.

Můžete mi říct něco o začátcích? Jak Vás to napadlo, kdo Vám pomohl, kde jste se inspirovala?

Hlavní motivací mi bylo získat pro sebe a svou rodinu možnost koupit si kvalitní a dobré potraviny, včetně zeleniny, a nemuset kvůli tomu jezdit do Brna.

První trhy se konaly pod hlavičkou Mateřského centra Žirafa, kde jsem se v době

své mateřské a rodičovské dovolené angažovala a kde jsem také našla podporu a pomoc pro svou myšlenku. Inspirovala jsem se tím, jak probíhaly trhy pořádané v okolí, například v Blansku, v Židenicích, Bystrci, Líšni, a navštívila jsem třeba i trhy ve Žďáru nad Sázavou.

Jakým způsobem se hledají a zvou prodejci? Jsou opravdu z Bílovic a blízkého okolí, nebo tato myšlenka není realizovatelná?

V začátcích jsem na trzích v okolí oslovovala prodejce a domlouvala s nimi, aby

přijeli do Bílovic. Jsou to tedy většinou prodejci, kteří se pohybují v okolí. Později, když byly trhy už zavedené, si nás někteří prodejci našli aktivně sami.

Kdy proběhly farmářské trhy v Bílovicích poprvé?

Podle záznamů na facebookové stránce trhů jsem dohledala, že 1. Bílovické farmářské trhy se konaly 10.10.2013. Konaly se tehdy v sále Obecní hospody, kde si prodejci mohli půjčit stoly k rozložení svého zboží, a ti, kteří měli vlastní stánky, si je postavili vedle hospody.

Jaké kritérium pro výběr prodejců nebo druhů zboží bylo pro Vás nejdůležitější?

Hlavně jsem chtěla, aby nabídka zboží byla co nejvíce různorodá.

Proč se vybral jako den konání čtvrtek?

Nejprve jsme zvažovali sobotu, ale tehdy byly farmářské trhy velmi populární a většina prodejců měla sobotu zabranou většími akcemi. Řekli jsme si pak, že i lidé z Bílovic vlastně často na sobotu a neděli někam odjíždějí, a že tedy bude vlastně i pro nás lepší všední den, nejlépe čtvrtek,

který už je k víkendu docela blízký. Výhodné také bylo (a stále je), že ve čtvrtek dopoledne se konají farmářské trhy v Blansku, a někteří prodejci mohou z těchto trhů na odpoledne přejet rovnou k nám.

Nejdříve byl zvolen první čtvrtek v měsíci a později, na přání řady maminek, jsme termín posunuli tak, aby se konal po 10. dni v měsíci (tj. „po výplatě“). :-)

Kolik času vezme příprava jednoho konání trhu? Co je na tom nejpracnější?

Nedá se to říct obecně, je to pokaždé trochu jiné. V počátcích mi bralo hodně času oslovovat prodejce a připomínat jim dohodnutý termín. Později, když se to začalo, už tato práce byla rychlejší.

Stalo se někdy v souvislosti s trhy něco, na co dodnes ráda vzpomínáte nebo co Vás dodnes pobaví?

Nic zábavného si nevybavuji, spíš si vzpomínám na chvíle, kdy ve čtvrtek ráno přišlo a třeba několik prodejců kvůli tomu účast odřeklo, takže jsem se obávala, jak to dopadne, jestli vůbec trhy proběhnou. Ale dopadlo to vždy dobře.

Velmi mě těší, že trhy jsou u nás specifické tím, že vytvářejí prostor pro sociální kontakt našich občanů, potkávají se tam známí, popovídají si, navzájem si doporučí zboží apod.

Kdy jste se rozhodla s organizováním přestat a proč? Hledala jste sama aktivně, komu předáte štafetu?

S nástupem do zaměstnání po mateřské a rodičovské dovolené jsem na to přestala mít čas. Jak jsem přišla na Renču jako následovnici, to si nepamatuji. Možná tehdy Žirafa rozeslala e-mailovou poptávku po někom, kdo se trhů ujme a ona na to zareagovala.

Sledujete i dál „po očku“, jak se trhům a Vaším následovnicím daří?

Ano, pořád si chodím nakoupit. Nejvíc oceňuji luštěniny Damodara, které člověk normálně v obchodě nesežene a naše děti je milují, jak k televizi, tak do polévky. Jsem moc ráda, že se trhy stále konají a že obě další organizátorky jsou podobného naladění jako já. Že to jsou stále farmářské trhy, a ne prostor pro přeprodávání věcí. To je mi asi největší odměnou za počáteční úsilí.

Co by podle Vás bylo fajn o trzích lidem sdělit, ale já se na to nezeptala?

Myslím, že je zajímavé, kolik typů prodejců se u nás za ty roky vystřídalo. Ze začátku sem třeba jeden prodejce vozil živé ryby a dalo se tu koupit i syrové kravské mléko do vlastních nádob. Vzpomínám na výrobky z koziho mléka, žampionovou farmu nebo olivy. Několikrát dokonce až z Bystřice nad Pernštejnem přijel prodejce s výbornými jogurty a pečivem. Prodávala tu králíčí farma, farma Amálka, farma Němcovi, drůbežárna Bařice. Zajímavý byl stá-

Předala Vám zakladatelka „know-how“? Kdo Vám s tím pomáhal?

Ano, Barča mi předala veškeré informace k trhům a upozornila mě na úskalí, na která mohu narazit. V první chvíli jsem si říkala, že je těch informací hodně. Dostala jsem seznam lidí, kteří se na organizaci podíleli a druhý seznam s prodejci, kteří sem jezdili. Osobně jsem nikoho neznala.

Asi nejvíce mi pomáhala moje maminka, která během konání trhu uspávala mladšího syna v kočárku. Já se mohla věnovat organizaci.

Farmářské trhy 14. září 2023, foto Jana Vágnerová

nek s kávou točenou do zmrzlinových kornoutků (tento prodejce si nás našel sám).

Jsem ráda, že prodejci se sem ochotně vrací, protože naši občané mají o trhy zájem.

JAKO DRUHÁ V POŘADÍ SE ORGANIZACE TRHŮ UJALA PANÍ RENATA KARÁSKOVÁ.

Kdy jste převzala organizaci farmářských trhů a co Vás k tomu přimělo?

Organizování trhů jsem převzala na jaře roku 2019. Byla jsem tou dobou na rodičovské dovolené. Řekla jsem si, že je to taková smysluplná činnost, kterou bych mohla dělat i s dětmi. Navíc to byla příležitost poznat nové lidi z Bílovic.

Co bylo na organizaci jednotlivého konání trhů pro Vás nejpracnější?

Nejpracnější bylo vybírání poplatků od prodejců. Bylo nutné je všechny obejít a evidovat všechny platby. To však současně byla skvělá příležitost se s nimi seznámit.

Kolik stojí prodejní místo na farmářských trzích, je-li zpoplatněno? Vyřizuje tyto věci s prodejci organizátorka trhů, nebo někdo z obecního úřadu?

Tyto věci vyřizuje organizátorka. Vybrané poplatky pak předá zástupci obce. Když jsem práci organizovala já, prodejní místo stálo 150 Kč. V případě použití elektřiny to bylo 200 Kč.

Stalo se, že byl s nějakým prodejcem problém, Skvělí kterému jste ho příště už nezvala?

Občas člověk musí řešit konflikty mezi prodejci. Jeden například řekne, že nepřijede, pokud přijede jiný. Nebo jeden prodejce řekne, že chce mít stánek dál od druhého.

Stávalo se, že jsem musela odmítnat prodejce, jejichž sortiment nezapadal do povahy farmářských trhů. Oni navzdory opakovanému odmítnutí opět přijeli. Tyto situace pro mne byly občas nepříjemné.

úřad vyhlásil veřejně poptávku po novém organizátorovi. Krátce nato se ozvala nynější organizátorka Ivana.

Co by podle Vás bylo fajn o trzích lidem sdělit, ale já se na to nezeptala?

Když mi zbyl na závěr čas, tak jsem si s prodejci popovídala, jaký byl den, jaké byly tržby a jestli se jim u nás líbilo. Většinou byli všichni spokojeni a rádi k nám jezdí. Líbí se jim komornější atmosféra trhu ve srovnání s městem. Prodejci už větší

Barbora ptala, jestli bych nechtěla organizaci trhů řešit (na začátku roku 2019) tehdy jsem měla nějaké jiné pracovní povinnosti, tak jsem to odmítla, ale „trhy“ si mě přece jen o něco později našly. Barča stála u zrodu farmářských trhů, tedy pokud se nepletu, díky ní a za podpory pana starosty a obce začaly farmářské trhy v Bílovicích fungovat.

Jste spokojena s návštěvností nakupujících? Sledujete nějak, kolik lidí si přichází nakoupit? Dostáváte od občanů nebo od obecního úřadu nějakou zpětnou vazbu?

Vždy, když se mě noví zájemci-stánkaři ptají, jak je to s návštěvností, říkám jim, že jsou trhy zavedené, občané Bílovic jsou o nich informováni plakáty, místním rozhlasem, na webových stránkách obce, v mobilní aplikaci a na Facebooku. Konkrétní čísla nesleduji, ačkoliv by to určitě bylo zajímavé. Spíš se ptám farmářů a prodejců. A jsou dny, kdy stánkaři říkají, že je to horší a jindy je to s návštěvností zase lepší. Obecně pokud se koná v okolí jiná akce, tak to ubírá návštěvníky trhům. Od občanů zpětnou vazbu nedostávám, ale věřím, že pokud by měl někdo nějaké podnětné návrhy, určitě mě bude kontaktovat na FB nebo na e-mailu, případně si mě najde pobíhat mezi stánky na náměstí přímo v den konání farmářských trhů.

Mě osobně farmářské trhy moc baví. Je to i taková společenská událost, protože kromě nakupování se na náměstí sejde mnoho lidí, povídají si, hrají si tam děti. Je to příjemná akce.

Pomáhá Vám v organizaci nějak obecní úřad?

Ano, velmi. S lidmi z úřadu koordinuji termíny trhů (s paní tajemnicí), zadávám na úřad požadavek na tvorbu plakátů (pan Winter), dále zaměstnanci obce zajišťují propagaci trhů v podobě rozhlasu (paní Severová nebo paní Lockerová) nebo informují občany na stránkách obce a oficiálním FB obce (paní Nykodýmová). A o vyvěšování plakátů se také od poloviny minulého roku stará údržba obce. Takže z mého pohledu se zaměstnanci úřadu v konání trhů velmi angažují.

Jsou prodejci spokojeni s tržbou, nebo někteří k nám přestali jezdit, protože se jim to nevyplatilo?

Farmářské trhy 14. září 2023, foto Jana Vágnerová

Podařilo se Vám při organizování trhů něco, z čeho máte radost?

Během organizování jsem se snažila oslovovat nové prodejce a často to skončilo nezdarem. Nechtělo se jim jezdit na trhy na vesnici. Oni se raději drží zaručeného výdělku ve městě. Proto jsem byla ráda, když jsem zajistila stálého prodejce zeleniny, který tu chyběl.

Kdy a proč jste s organizací přestala a jak se Vám hledala následovnice? Hledala jste ji sama, nebo s tím pomohl třeba obecní úřad?

Organizaci trhů jsem ukončila v roce 2021, kdy jsem nastoupila zpět do zaměstnání. Časově bych to nestíhala. Nejprve jsem hledala sama. Bohužel, nikdo z oslovených trhy převzít nechtěl. Obecní

nu nakupujících znají a těší se na ně. Trhy nejsou pouze o prodeji, ale i o setkávání lidí. Potkávají se nejen trhovci s prodejci, ale také občané Bílovic. Buduje se komunita. Vznikají nová přátelství. To je velká přidaná hodnota trhů.

A NA ZÁVĚR SOUČASNÁ ORGANIZÁTORKA, PANÍ IVANA JIRÁKOVÁ.

Kdy jste se ujala organizace farmářských trhů v Bílovicích a co Vás k tomu přimělo?

Organizaci farmářských trhů jsem jako štafetu převzala po Renči Karáskové od dubna 2022. Nicméně, než začala dělat trhy Renča, tak se mě první organizátorka

Zavedení trhovci jezdí, protože už mají vybudovanou klientelu, takže zde si troufnou říct, že jsou prodejci spokojeni. Noví stánkaři to mají složitější, než si k nim lidé najdou cestu, takže to zkusí, a pokud se jim to nevyplatí, naše trhy zase opustí. Ale opustili nás i někteří stánkaři, kteří byli zavedení, jako například Pštroší farma z Doubravic nad Svitavou.

Jak nabídku ovlivňuje sezónnost? Co na trzích najdeme prakticky vždy, a co jen v dané sezóně?

Určitě ovlivňuje. Např. Modřická zelenina jezdí téměř vždy, ale nabízí sortiment dle sezóny, tam je to krásně vidět, na jaro ředkvičky, v létě jahody a na podzim švestky (nejen toto samozřejmě). Ale třeba Farma Amálka jezdí jen od půlky jara do léta, v zimě jogurty nemají. Nebo med od pana Hrušky, ten prodává jen po stočení do vyprodání zásob. Ostatní stánkaři jezdí stále a sortiment mají stálý.

Rozhoduje kromě Vás ještě někdo, co se na trzích smí či nesmí prodávat, mluví Vám někdo do výběru prodejců?

Vždy si kontroluji nové stánkaře podle IČ, případně si hledám nějaké informace, které jsou dostupné na internetu. Většinou se mi noví trhovci ozývají sami. Snažím se nové prodejce konzultovat s vedením obce. Při výběru nových stánkařů usiluji o udržení trhů jako opravdu farmářských, aby na trzích nebyli jen prodejci, ale spíše výrobci a pěstitelé.

Kontroluje někdo kvalitu nabízeného zboží?

Kontrolu kvality si hlídají především zákazníci. Myslím, že občané Bílovic si sami zvolí, co nakupovat chtějí a o co zájem nemají. Někdy je ale nákup ovlivněn i jinými aspekty, než je kvalita. V loňském roce, kdy došlo k rapidnímu zdražení, bylo vidět, že si lidé dost vybírají, co nakoupí a za jakou cenu.

Oco mají podle Vaší zkušenosti nakupující největší zájem, co jde nejlépe na odbyt?

Největším lákadlem je zelenina, u té je vždy nejvíce zájemců. Ale jak už jsem zmiňovala, většina trhovců je zavedená a jezdí pravidelně a každý z nich má své zákazníky.

Uvvažujete, že budete sortiment nabídky nějak měnit, rozšiřovat nebo zužovat?

Jelikož Bílovice nejsou velká obec, není možné farmářské trhy nějak zbytečně nafukovat. Ideální je mít na náměstí kolem 10 až 12 stánků tak, aby to bylo pohodlné pro nákup a aby to i pro stánkaře bylo zajímavé, aby si příliš „nekonkurovali“. Když se ozve nějaký nový stánkař se sortimentem, který už na trzích máme, říkám mu na rovinu, že už takový produkt na trzích je, a i on pak sám ztratí zájem. Ale určitě se nebráním novému sortimentu, sama i aktivně vyhledávám. Pokud se objeví někdo se sortimentem, který zatím na trzích stávající stánkaři nenabízí, ráda ho oslovím. Snahou je, aby byl zajištěn co nejširší sortiment, aby měli občané Bílovic z čeho vybírat.

Co by podle Vás bylo fajn o trzích lidem sdělit, ale já se na to nezeptala?

Chtěla bych našim milým spoluobčanům říct, že pokud by měli nějaké nápady na zkvalitnění konání trhů, rozšíření sortimentu nebo cokoliv přínosného pro samotnou realizaci, určitě se mi mohou ozvat na e-mail trhy.bilovice@gmail.com.

Do budoucna bych zase na trzích uvítala nějakou doprovodnou aktivitu pro děti. V předloňském roce jezdila paní Barnasová s pískováním pro děti. Zde díky tomuto článku mám příležitost oslovit tvořivé duše z Bílovic a okolí, kdyby měl někdo zájem na trzích tvořit a prodávat, ať se mi určitě ozve.

Ráda bych na závěr poděkovala pravidelným stánkařům, bez nich by trhy určitě fungovat nemohly. Pravidelně bílovické trhy navštěvují:

- » Damodara
- » Davídkovo koření
- » Frgály z Valašské Polanky
- » Madlina Zavařovna
- » Maďarské klobásy a zabijačka
- » Modřická zelenina
- » SenHe Handmade
- » Slovenské syrové speciality
- » Víno z černého rybízu

Velmi děkujeme za odpovědi a doufáme, že naše čtenáře získané informace budou zajímat a že jako zákazníci zachovají farmářským trhům přízeň i v budoucnu.

**ZA REDAKCI ZPRAVODAJE SE PTALA
JANA SKLÁDANKOVÁ** ■

KONDIČNÍ CVIČENÍ SENIORŮ V BÍLOVICÍCH

Hlavní téma čtvrtého čísla Bílovického zpravodaje 2023 bylo věnováno seniorům. Na začátku února mi volala paní Olga Uhrová, že se jí zpracování tématu líbilo, ale nějak jsme zapomněli na jednu významnou aktivitu – kondiční cvičení seniorů, které už třicet let vede paní Jitka Cívková. A tak jsem

se trochu styděl a zároveň na sebe zlobil, vždyť když jsem ještě před pár lety vedl sportovní kroužek malých florbalistů, pravidelně jsem potkával usměvavé tváře seniorek a seniorů, kteří v podpaždí nesoce stočenou karimatku přicházeli na „svoje“ každotýdenní cvičení. Přiznávám se, nenapadlo mě to.

Manželé Cívkovi jsou v Bílovicích bezesporu známými osobnostmi. Jitka Cívková jako dlouhodobě působící vedoucí kondičního cvičení pro bílovické seniory a její manžel Igor Cívka, dlouhodobý člen místního Sokola a úspěšný propagátor a vedoucí místního oddílu lehké atletiky. Paní Jitka se narodila v Lanžhotě a do Bílovic s rodiči přesešla v roce 1946. Její manžel Igor pochází z Nitry a do Bílovic přišel už v roce 1940. V roce 1964 uzavřeli manželství (Umíte si spočítat, jaká to bude v letošním roce svatba?) Mají syna Igora a dceru Jitku. ▶

Jitka Cívková, foto Jan Koprda

PANÍ CÍVKOVOU JSEM POŽÁDAL O KRATČÍKÝ ROZHOVOR.

Mohla byste se, paní Cívková, vrátit do Vašeho mládí a vzpomenout si, jak to bylo s Vaším vztahem ke cvičení a sportování vůbec?

Od školních let až do roku 1948 jsem intenzivně cvičila v TJ Orel. Po zrušení Orla jsem byla sportovně pasivní. V dospělosti jsem pak cvičila v TJ Sokol.

Po ukončení základní školní docházky jsem absolvovala jedenáctiletku. Po maturitě následovalo studium abiturientského kurzu rehabilitace, protože na vysokou školu jsem nedostala doporučení. V té době jsem netušila, co rehabilitace znamená. Byla to ale dobrá volba. Po dobu 35 let jsem pracovala na ortopedické klinice Fakultní nemocnice u sv. Anny, kde se prováděly nejnovější operace pohybového ústrojí. Zažila jsem dobu, kdy se započalo s výměnami kyčelních a později kolenních kloubů. Výsledek operací byl (a doposud je) lepší, pokud má pacient pohyblivé klouby. Seniori v té době neměli možnost docházet kamkoliv cvičit. Tehdy jsem se rozhodla, že v důchodu, pokud bude zájem, tuto možnost nabídnu bílovickým seniorům. Zájem byl, a tak jsme s pomocí radnice, základní školy a klubu důchodců v roce 1995 cvičení zahájili, za velké účasti seniorů (35 osob). Občas přicházeli i mladší lidé, kterým MUDr. Jaroslav Fajkus cvičení doporučil. I v současné době přivítáme každého, kdo bude mít zájem o tento druh cvičení.

Cvičení navštěvují nejen bílovičtí občané, ale jezdí za námi i přespolní, z Říčmanic, Kanic a Babic. Nejvzdálenější cvičenkou je paní Libuše Králíková z Bukovinky

(původně občanka z Bílovic), která nenašla ve svém blízkém okolí podobné cvičení.

Vyzadujete po účastnících, aby se Vám svěřili s některými zdravotními problémy, aby bylo možné pro ně cvičení upravit?

Každého nově přichozího se ptám na jeho problémy a neduhy. Poradím, čeho se má vyvarovat, případně které cviky nejsou pro něho vhodné.

Jsou některé zdravotní okolnosti, které možnost zapojit se do těchto pohybových aktivit vylučují?

Cvičení není vhodné při akutním onemocnění, ale také například v čerstvém pooperačním stavu, dále při některých, byť zdánlivě drobných úrazech, nebo jiných zdravotních potížích, kdy je nutná konzultace s lékařem.

vá, po dřívějším působení pana Borka Nejezchleba. Ve cvičebním kolektivu je atmosféra velmi přátelská. Před Vánocemi a na konci školního roku máme tradiční přátelské posezení (které také organizuje Věra Přidalová).

Co byste seniorům doporučila z pohledu profesního rehabilitačního pracovníka směrem k pohybovým aktivitám pro jejich kvalitnější život?

Každý senior by se měl snažit být aktivní. A to nejen tělesně, ale i duševně. Obě činnosti jsou propojené. Stáří je nepřetržitý boj s leností, pohodlností, únavou, nechutí, ale také i s bolestí. Nechceme jenom přežít, ale dožít kvalitně. Dojemné je, když dochází při střídání cvičenců v tělocvičně k tomu, že odcházející generaci střídá generace

Kondiční cvičení seniorů, únor 2024, foto Pavel Kováč

Podílí se nějakým způsobem na této aktivitě seniorů také obec?

Obec a zejména základní škola se k nám chovají velmi vstřícně. Škola nám umožňuje cvičit bezplatně a také nám zakoupila ke cvičení karimatky.

Můžete nám sdělit jaké jsou ohlasy seniorů na toto cvičení?

Vzhledem ke svému pokročilému věku jsem měla v úmyslu cvičení ukončit. Doposud se mi nepodařilo sehnat náhradu, ale na „nátlak cvičebního fóra“ cvičím dál. Mám v našem kolektivu dvě pomocnice, které mi v případě mých problémů ochotně a rády pomohou a zastoupí mě. Jsou to paní Karla Malíková z Bílovic a paní Jiřina Kocourková z Babic. Organizačně vše obětavě zajišťuje paní Věra Přidalová,

nastupující, zkrátka když po nás přicházejí cvičit malí předškoláci.

Položil jsem cvičencům otázku přímo v tělocvičně. Jaké benefity vám pravidelné cvičení přináší? Rozesmáté tváře o překot odpovídaly:

- » je to radost,
- » smysluplné využití času,
- » to, že děláme něco pro svoje zdraví a kondici,
- » vzájemné setkávání,
- » pocit, že na to prostě ještě máme,
- » je nám tady společně dobře.

Na závěr pozdrav od manželů Cívkových, jak jinak: **Sportu zdar, atletice zdar.**

PAVEL KOVÁČ ■

ALOIS KALA

STAROSTA A KRONIKÁŘ

Alois Kala (1891–1951) patřil mezi nejvýznamnější starosty naší obce a současně **byl prvním a vedle Bořivoje Nejezchleba nejdůležitějším obecním kronikářem.** Jako jedna ze zobrazených osob „bílovické galerie“ v podchodu u nádraží si zaslouží podrobnější představení, o které se v tomto článku pokusím.

Rodina Kalových pochází z Doubravice nad Svitavou, přičemž někdy v 80. letech 19. století přišel do Bílovic Aloisův otec Vilém (1862–1946), který se oženil s Marií Trnkovou. O pár let později se do Bílovic přistěhoval Vilémův starší bratr Josef (1857–1943), který krátce v letech 1905–8 zastával funkci obecního starosty a později byl významným představitelem Kostelní jednoty. Ve Vilémově domě č. p. 194 na Husově bývala pravidelně na letním bytě rodina Heleny Koželuhové, a to rovněž s jejími bratry Karlem a Josefem Čapkovými. Jednalo se o Aloisovy vrstevníky a styk s nimi jej musel jistě ovlivnit. Rovněž se nějak „motal“ kolem S. K. Neumanna, přičemž Božena Neumannová vzpomíná, že právě on přiběhl básníka v roce 1912 varovat, že mu hoří Modrá pracovna. Patrně díky přímluvě svého dalšího strýce Rafaela, inspektora říšských drah, získal místo u dráhy v Brně v postavení oficiála. Velmi aktivně se zapojuje do společenského života, **v roce 1911 je zvolen prvním předsedou vzdělávací jednoty Havlíček**, která fungovala jako kulturně-mládežnická organizace Sokola a národních socialistů. Za I. světové války pracoval v Bojkovicích, čímž se patrně vyhnul narukování a zde se seznámil se svojí ženou Klárou Sichrovou (1895–1982), s níž měl dvě dcery: Růženu a Jaroslavu. Stojí za zmínku, že Aloisův bratr František je dědečkem Miloslava Kaly, bývalého starosty Blanska, poslance a nynějšího prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu.

Po válce se Alois zapojuje do obecní politiky, je členem obecního zastupitelstva, předsedou školní rady a od roku

1924 náměstkem starosty. **V roce 1931 po rezignaci Anděloslava Olejníčka se stává starostou a tuto funkci vykonává až do roku 1945** a do čela obce se vrací po krátké přestávce v letech 1946 až 1948 jako předseda místního národního výboru.

Ještě před popisem starostování Aloise Kaly je vhodné zmínit jeho roli kronikáře. Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních uložil každé obci vést kroniku. Tohoto úkolu se zhostil Alois Kala, který začal během 20. let shromažďovat starší archivní údaje o historii obce a mohl rovněž čerpat ze školní kroniky vedené od roku 1891 z popudu nadučitele Tepery. Po dokončení přípravných prací vyhotovil rukopis kroniky, přičemž její úvod je datován dnem 27. dubna 1931. Vedle popisu jednotlivých let, které jsou pravidelně zpracovávány od roku 1918, obsahuje kronika kapitoly věnované vývoji obce, školy, přehledu spolků a korporací, pověstí a historické příhody, jakož i popis okolních vesnic a hradů.

Současně **připravil tištěné vydání obecní kroniky, která vyšla rovněž v roce 1931** pod hlavičkou Národohospodářské agitace v Brně **za podpory bílovické obecní rady.** Knížka oproti kronice obsahuje mapu obce, kapitolu z pera Jana Grona „O motýlech a broucích našeho kraje“ a tipy na vycházky v okolí Bílovic, neboť dle autora „Krásné a malebné jest údolí řeky Svitavy. Krásné a dumavé jsou lesy v okolí Bílovic, jakož i v jejich bezprostřední blízkosti. Ať jdete kamkoliv, všude tatáž půvabnost a krása.“ Badatelsky cenný je soupis majitelů domů zpracovaný k roku 1930 (tehdy jich bylo 421). Kouzelných je 13 stran reklam podnikatelů a živnostníků z Bílovic a okolí, které rovněž dávají plastickou představu o tehdejším bílovickém podnikání. Pokud pomíneme drobnou brožuru Josefa Kozlíka „Výletní místo Bílovice u Brna“ z roku 1900, která zejména nabízí tipy na výlety, **jde o první a až do roku**

2012 nepřekonanou knihu o historii Bílovic. Dnes má svoji knížku o historii každá slušná obec, ale za první republiky se jednalo o značně unikátní počín. Na svoji dobu rovněž obsahuje velmi kvalitní fotodokumentaci. Kniha byla vydána v ambiciózním nákladu 1.200 kusů a třebaže si autor později stěžoval, že příliš nejde na odbyt, jedná se nyní o těžko sehnatelnou publikaci. Zájemci o bílovickou historii by si vedle knihy měli pročíst samotnou kroniku, která je místy podrobnější, oproti knize obsahuje zajímavou kapitolu o četnictvu (s popisem závažnějších zločinů) a rovněž více fotografií. **Dostupná je v naskenované verzi na webu obce.** Alois Kala vedl kroniku až do roku 1937 a pak krátce v letech 1947 a 48.

Alois Kala se do čela obce postavil v těžkých letech hospodářské krize, kdy po jejím překonání začala růst hroz-

Alois Kala, archiv obce

ba nacistického Německa, která vyvrcholila Mnichovem a vznikem protektorátu. **Za jeho éry byl postaven obecní dům vedle školy** (jenž je nyní její součástí), **vybudována kanalizace a chodníky.** Navázal spolupráci s architektem Bohumilem Čermákem, který zpracoval stavební regulační plán Bílovic. V roce 1932 publikoval v novinách Moravská orlice rozsáhlý článek „Nedostatky brněnského okolí“, v níž apeloval na zlepšení stavu silnic, zvýšení frekvence vlaků i autobusů a výsadbu ovocných sadů.

Současně **měl pozitivní vliv na jistém zklidnění napjaté situace v Bílovicích,** ►

kteřá byla již před I. světovou válkou hluboce rozdělena mezi pokrokaře a klerikály, a po ní pak mezi národně-socialistické sokoly a lidovecké orly. Alois Kala patřil k prvnímu z těchto táborů, nicméně vůči katolickému, mezi jehož čelné představitele patřil jeho strýc Josef, nevystupoval nijak agresivně, a naopak měl přátelské vztahy s farářem Františkem Pospíchalem, který mu děkoval za poskytnutí podkladů k brožurce z roku 1938 vydané při příležitosti 25 let od posvěcení kostela. Ve své kronice nepředpojatě a vstřícně popisuje činnost jednotlivých spolků i ideových táborů a konfliktní momenty spíše přechází či tlumí. To jistě mohlo přispět k uklidnění v obci, z časového odstupu však může Kalova kronika vzbudit mylnou představu, že tehdejší společenský život v Bílovicích byl prostý jakýchkoliv vážnějších sporů a střetů.

V době II. světové války se snažil pomáhat perzekuovaným rodinám a sám se zapojil do odboje. Dle obecní kroniky byl Alois Kala a obecní tajemník Antonín

Smejkal v roce 1943 osm dní vyšetřování v Kounicových kolejích. Miloslav Procházka v článku „Zbrojovacké pušky a gestapo v Bílovicích“ (zpravodaj září 1996) uvádí, že Alois s bratrem Vilémem (který byl policejním důstojníkem) za pomoci úplatků pomohl v roce 1944 k uložení nízkého trestu Zdeňku Srbovi, Antonínu Smejkalovi a Ladislavu Taranzovi, kteří byli důvodně podezřeni z přechovávání zbraní, za což jim hrozil trest smrti. Podle pamětníků se Bílovicím vyhnuly větší represe i díky vstřícnému postoji zdejšího představitele NSDAP Arnolda Zlámala, který prý stornoval některá udání a spolu s Aloisem Kalou se snažili možná rizika eliminovat.

O tom, že Alois Kala za války obstál, nejlépe svědčí skutečnost, že v obecních volbách v roce 1946 zvítězila jím vedená kandidátka národních socialistů (v MNV obsadila 11 míst, komunisté 9, lidovci 7 a sociální demokraté 3 místa) a Kala tak nahradil v pozici předsedy „revolučního“ národního výboru Josefa Olejníčka. **V čele obce pak stojí do roku**

1948 a o tři roky později umírá. Vzhledem k jeho literární zdatnosti je mrzuté, že nese-psal vlastní paměti, zejména vzpomínky na S. K. Neumanna a bratry Čapky. Třebaže byl jistě velmi zdatným organizátorem a zastával mnoho funkcí, zdá se, že svoji osobu nikdy příliš neprosazoval a své zásluhy v kronice nijak nezmiňuje. O něm i jeho předchůdci Anděloslavu Olejníčkovi napsal Miloslav Procházka ve zpravodaji v prosinci 1996 tato slova: „Odchovanci učitelů Tepery, Kozlíka a Pokory zůstali věrni odkazu T. G. Masaryka. Po třicet let stáli v čele obce a jejich barva byla červená a bílá. Oba bílovičtí rodáci měli rádi svoji rodnou ves; šetřili obecní i soukromý majetek, hospodařili z mála a dobře. Nábožensky i politicky byli tolerantní, vztahy byly sousedské. Nikdo se nemusel starostů bát; nemstili se, nekazili občanům existenci, dětem nemařili přijetí na studia, byli to lidé čestní.“

Za poskytnutí podkladů děkuji Ladislavu Kalovi a Janu Horáčkovi.

JAN LATA ■

Věděli jste, že **smrkat se smrkem** je daleko příjemnější než **smrkat bez smrku**? Proč nám o tom vlastně ve škole nikdo nevyprávěl? Vždyť je to hned na první poslech nad slunce jasné.

Možná jste si během zimního období prošli nějakou tou běžnou nemocí. Známe to všichni. Málokdy si však zřejmě pomyslíme, že by se nám zrovna hodilo poležet si pár dní s nachlazením. Obvykle vidíme spoustu neodkladných důvodů, proč to neudělat. Hledáme cesty, jak to obejít. Ačkoli ten ozdravný proces nemusí být nutně na obtíž. Dá se i docela dobře vnímat jako nejlepší možný způ-

SMRKÁNÍ SE SMRKEM

sob, jak dopřát svému imunitnímu systému aktualizovanou životní strategii.

V souvislosti s tím bych chtěla tentokrát poděkovat stromu v našich končinách tolik běžnému, který má však sílu nám s leckterým nachlazením pomoci. Právě teď nadchází chvíle, kdy se můžeme zazdrojovat pro období zdravotních nepohod. V naší rodině se nám velmi osvědčil smrkový sirup nebo také med, který si můžeme připravit z čerstvých jarních smrkových výhonků. A to nejen proto, že je to výborná pochutina a současně dokonalá esence lesní vůně.

Léčivá síla mladých smrkových výhonů a jejich protizánětlivé a dezinfekční účinky jsou známé a využívané již od pradávna. Ve výhoncích obsažené silice totiž dokáží zmírnit či potlačit příznaky nachlazení i ulevit při rýmě a kašli, neboť příznivě působí na rozpouštění hlenů. Smrkové silice se dříve používaly dokonce jako náhrada drahého kadidla, na zmírnění revma nebo k utišení bolesti svalů. Díky vysokému ob-

sahu antioxidačních flavonoidů a fenolů posílíte užíváním smrkového sirupu také svou imunitu. A pokud ho připravíte podle tohoto receptu, vydrží vám bez problémů ve spíži bez úhony i několik let.

TEDY JAK NA TO?

Můžeme začít hned, jakmile smrky na jaře odhodí obaly svých mladých koncových výhonů. Snažím se jich vždy utrhnout jen tolik, abych danému stromku neublížila v jeho růstu. Smrkové výhonky, kterými naplním hrnec (v mém případě třílitrový), zaliji vodou a přidám dva citróny, které jsem zbavila slupky a jader a nakrájela na kolečka. Vařím asi tak 15 minut. Domácností se přitom line omamná lesní vůně. Poté hrnec odstavím a uložím na chladnější místo do druhého dne. Následující den tuto směs precedím, nejprve přes hrubé a posléze pak i přes jemné sítko, vymačkám. Výsledkem tohoto procesu je mléčně zbarvená tekutina, kterou zvážím. Na 1 kg

ZÁKULISÍ ŽIRAFY

Milí čtenáři Zpravodaje, moc nás těší, že do našeho rodinného centra nachází cestu čím dál víc návštěvníků. V posledních měsících k nám zavítala i řada nových rodin, které se s naší nabídkou teprve seznamují, často však na chodbách potkáváme již známé tváře, a to opravdu všech věkových kategorií. Je to pro nás krásná zpětná vazba, potvrzení toho, že to, co děláme a snad i způsob, jakým to děláme, má smysl a setkává se s vaší pozitivní odezvou. Aktivit rodinného centra využije za rok více než 500 návštěvníků.

Ačkoli nabídka našeho centra – ať už rodinného či toho komunitního – je čím dál pestřejší a troufám si říci, že to u nás doslova tepe životem, pořád zůstáváme jen malou neziskovou organizací se vším, co to obnáší.

Máte-li chuť, pojďte s námi nahlédnout pod pokličku toho, kdo za Žirafou stojí, jak se plánují a organizují jednotlivé aktivity, určuje cenová relace kurzů, či z jakých zdrojů je provoz financován.

KDO TVOŘÍ ŽIRAFU?

Ve zkratce dva zaměstnanci, tým externích a interních lektorů, cca desítka méně či více aktivních dobrovolníků a také vy všichni, kteří k nám často či občas zavítáte. Zkrátka taková větší žirafí rodina.

Z ČEHO JE PROVOZ FINANCOVÁN?

Nejsme příspěvková organizace, což v realitě znamená, že žádné finanční zdroje k nám jen tak samy od sebe neputují. Jako neziskovka jsme závislí na dotacích z různých institucí a provoz je dofinancován z výtěžku z jednotlivých aktivit. Každý

dý rok žádáme o podporu Ministerstvo práce a sociálních věcí, Jihomoravský kraj a v neposlední řadě také obec Bílovice nad Svitavou. Dotace jsou samozřejmě nenárokové a dostát všem pravidlům nás stojí rok od roku čím dál větší úsilí. Všechny tyto instituce nás zatím v uplynulých letech podpořily, díky čemuž se prozatím daří provoz Žirafy udržovat v chodu. Stále aktivně hledáme nové dotační příležitosti, v roce 2022 jsme například díky podpoře JmK a Nadace Via České spořitelny zrevitalizovali komunitní zahradu a postavili krásnou přírodní učebnu. V loňském roce jsme navázali spolupráci s Místní akční skupinou MAS Moravský kras, což přineslo rozvoj řady komunitních aktivit. Letos se nám podařilo získat finanční podporu Nadace Plné vědomí, díky které si k nám senioři mohou nově zdarma přijít zacvičit jógu.

A CO PŘEDPLATNÉ A CENY AKTIVIT?

Stále vycházíme z toho, že jsme rodinným centrem v malé obci, snažíme se ▶

tekutiny přidám necelé kilo cukru a začnu vařit. A pozoruji s úžasem tu neuvěřitelnou proměnu. Ano, ještě stále nad tím žasnu! Tekutina se totiž začne postupně proměňovat, až posléze získá barvu a podobu tekuté pryskyřice v kotlíku babky kořenářky v chaloupce na lesním palouku.

Doba vaření záleží na tom, jak to kdo chce mít „husté“. Pro konzistenci přibližně mezi sirupem a medem je potřeba asi hodina a půl. Na začátku se občas tvoří pěna, kterou sbírám lžící. Probublávající lektvar občasně míchám, obzvláště na začátku. Výhodou je hrnec s větším průměrem, protože redukce tekutiny probíhá rychleji.

Před koncem vaření zkusím na talířku nechat trošku sirupu vychladnout, abych měla představu o výsledné hustotě. Do

předem v troubě předeheatých skleniček pak nalévám vroucí zázrak. Na chvíli otočím víčkem dolů. A pak už se jen tetelím radostí, že jsem letos nepropásla tu správnou chvíli a stihla zázračnou vůni lesa uschovat do skla. Zkuste to také!

Mladé, ještě nerozvinuté smrkové výhonky se v dubnu a květnu dají v lese uždibovat rovnou ze stromu jako osvěžující lesní bonbony. Mladé jehličky šťavnatě zelené barvy se dají snadno rozžvýkat, jsou ještě měkké, křehké a jemné. Jsou plné vitaminů a léčivých silic, které působí antibakteriálně, rozpouštějí hleny a uvolňují dýchací systém. Navíc je jejich jemně nakyslá chuť s vůní pryskyřice velmi příjemná. Z těchto výhonků je možné připravit i lahodný lesní čaj, který je výborný nejen na popíjení, ale také na inhalaci při neustupující rýmě, kašli, či silném zahlenění. **Smrk** nám zkrátka **smrkánív** v každém případě usnadní!

Jarní mladé smrkové výhonky v sobě nesou největší obsah vitaminů, cukrů a tříslovin, pozdní vyzrálé jehličí zase obsahuje velké množství éterických olejů, hořčin, tříslovin a pryskyřic. Lesní smrkový čaj si tedy můžeme připravit i uprostřed zimy

a vlastně v jakémkoliv roční období. Jemné jehličky z konců výhonků se dají také přidávat libovolně do jarních smoothie spolu s dalšími jarními bylinami a do pesta. Najemno posekané jsou rovněž vynikajícím chuťovým zpestřením rizota či pečené ryby.

Jako obyvatelé Bílovic jsme pozhánání nádherným prostorem plným energetické podpory. Vítr, který se tu mezi svahy prohání, nám nahání přímo do tváří ten nejčerstvější a nejvoňavější jarní vzduch, hladí vlasy, ošlehává tváře. Stačí se jen zastavit a s vděčností nadechnout. Ze všech stran tu na nás navíc kývají rostlinní průvodci a nabízejí nám svou pomocnou ruku, či spíše květ, pupen, stonek, kořen, větvičku. Mávají na nás kolem cest a kynou nám na pozdrav. Nic od nás nepotřebují, jen nabízejí své dary. Jaké blaho a potěšení!

A pokud by se na vás přeci jen přilepila rýma, tak nemějte obavy. Je tu přeci smrk!

Tímto děkuji panu smrku a bílovickým hvozdům a nyní už má jaro ... zelenou!

LENKA ŠICNEROVÁ, BYLINKALENKA.CZ ■

v maximální možné míře udržovat tuto prorodinnou atmosféru a být přístupní pro všechny bez rozdílu. Proto také cenovou politiku držíme na co nejnižší možné míře, což si uvědomíte zejména ve chvíli, kdy si podobný kurz, jaký nabízíme my, vyhledáte třeba v Brně. Ceny předplatného nastavujeme tak, aby byly přijatelné pro účastníky a zároveň pokryly náklady na kurz – tedy zejména odměnu lektora, materiál a další nezbytný provoz. Ze vstupného na jednorázové akce se většinou náklady nepokryjí vůbec, tam musíme využívat zejména dotační podpory, ať už obce či jiných institucí. Jen pro vaši představu –

například ze vstupného na divadelní představení se obvykle pokryje zhruba třetina ceny, kterou si divadlo účtuje. Vstupné na vzdělávací aktivity „zaplatí“ většinou cca 20-40 % odměny externího lektora.

CO JSOU NEJVĚTŠÍ VÝZVY PRO NÁŠ PROVOZ?

Hlavním oříškem je již zmíněné financování. Druhou velkou výzvou je zajistit kvalitní lektorský tým. Věřte nebo ne, když nabídnete práci na jednu či dvě hodiny týdně, zájemci se zrovna nepřetrhnou. Proto stavíme na komunitě a našich rodinných hodnotách. A naštěstí se nám

zatím daří i v našich malých vodách najít lektory, kteří to dělají tzv. srdcem. A to je pak na našich lekcích znát.

KDO URČUJE, JAKÉ AKTIVITY SE V ŽIRAFĚ BUDOU KONAT?

Hlavní podíl na plánování má koordinátorka centra. Snaží se v maximální možné míře reflektovat poptávku a podněty, které se k nám dostanou od našich návštěvníků. Často však máme tzv. „svázané ruce“ právě díky dotacím, které jsou striktně účelové. Například MPSV poskytuje dotace zejména na vzdělávací aktivity. Abychom tedy dotaci získali, musíme organizovat tyto typy akcí, přestože víme, že větší poptávka by byla například po volnočasových aktivitách pro děti. Ty naopak nepodporují téměř žádné instituce, s výjimkou naší obce, za což jsme opravdu rádi, protože právě to jsou akce, které se dlouhodobě těší velké oblibě.

Máme radost, pokud jste dočetli až sem a nahlédli tak trochu více pod pokličku našeho fungování. Stále se snažíme jít s dobou, hledět kupředu, čelit novým i starým výzvám a zároveň si udržet nadhled, správný směr a také dobrý pocit z toho, kam Žirafu posouváme. Vítejme každý nápad na zlepšení (i když ne všechny se bohužel dají realizovat), každou pomocnou ruku, každý – i malý – finanční příspěvek, který nám pomůže být dál tím, čím jsme.

IVANA NOVOTNÁ
KOORDINÁTORKA ■

Z archivu rodinného centra Žirafa

BĚŽECKÝ KRÁL A KRÁLOVNA ČASNÝŘE

Krajina kolem obcí mikroregionu Časnýř láká k aktivnímu pohybu. Hodně lidí toho pohybu v pracovním procesu moc nemá, tak rádi vyrazí do přírody, ať už po svých nebo na kole/koloběžce. Mezi sportovně aktivní lidi patří také Petr Kolář z Kanic, který se spolu s několika běhajícími přáteli rozhodl založit Pohár o běžeckého krále a královnu

Časnýře. Do poháru byly zařazeny jak existující závody, tak také jeden nový závod, aby byly zastoupeny všechny obce mikroregionu Časnýř. Ptám se Petra (tykáme si) na běžecký pohár.

Petře, byl to Tvůj nápad zorganizovat pohár závodů v obcích Časnýře, případně co Tě motivovalo?

Myšlenka na lokální běžecký pohár vznikla před několika lety v kruhu běhajících

přátel z různých obcí Časnýře. Přišlo mi to jako dobrý nápad hlavně z toho důvodu, aby mezi sebou mohly obce nějakým způsobem soupeřit, aby se běžecká komunita více poznala a aby každá z obcí měla „svůj“ závod. Jako místní běžec jsem vnímal, že téměř v každé obci se v průběhu roku nějaký běžecký závod organizuje, tak se nabízelo závody nějakým způsobem propojit.

Kolikrát ročník poháru se konal v minulém roce a kdy byl první ročník?

V roce 2023 se uskutečnil již třetí ročník, což znamená, že ten první se datuje k roku 2021.

Který ze všech závodů o Pohár běžeckého krále a královnu Časnýře byl do portfolia zařazen jako poslední?

Jedná se o závod „Řícmanická močilková desítka“, jejíž první ročník byl uspořádán právě v roce 2021 a od té doby se běhá v červnovém víkendovém termínu.

Byl loňský rok poněkud výjimečný tím, že proběhly všechny závody? Který závod byl „obnoven“?

Konečně se to podařilo. Závodů sice bylo vždycky pět (stejně jako obcí v DSO Časnýř), ale jen díky tomu, že u vás v Bílovicích se běhají dva běhy (Jarní a Vánoční). Vloni se podařilo znovu po třech letech zorganizovat závod v Ochozu u Brna (Ochozská tretra), čímž se počet závodů zvýšil na šest.

Můžeš stručně shrnout vývoj počtu běžců a běžkyň v minulých ročnících poháru, včetně největšího zastoupení obcí v jednotlivých letech (počty startů).

Dá se říct, že účast je plus minus konstantní. Nejvíce účastníků připadá na loňský rok (2023), kdy se alespoň jednoho běhu zúčastnilo 65 běžců a běžkyň. Mužů je zhruba dvakrát více než žen. Chtělo by to zapracovat na motivaci běžců a běžkyň k účasti v „přespolních“ závodech. Řada z nich se totiž účastní především domácího běhu.

Jaké bylo konečné pořadí žen, mužů a obcí v roce 2023?

Začnu od konce – mezi obcemi nejvíce bodů posbíraly Kanice, v ženské kategorii zvítězila A. Ptašková (Babice nad Svitavou) před K. Drncovou a V. Nežádalovou (obě Kanice). Mezi muži se po roční přestávce vrátil na trůn T. Hrnčír (Řícmanice), druhý jsem byl já (P. Kolář) a třetí ty (M. Šerák) (asi nás oba běhání baví).

Kdy a kde bude uskutečněn medailový ceremoniál loňského ročníku? Můžeš naznačit odměny běžců?

Přesný termín ještě bohužel nesdělím. S ohledem na termín konání prvního závodu nové sezóny (Jarní běh v Bílovicích

nad Svitavou – 13. dubna 2024) proběhne vyhlášení uplynulého ročníku a předání cen v průběhu března. Přesný termín vzejde z komunikace s oceněnými běžkyňmi a běžci, aby se předání osobně zúčastnili. Informace o místě a času bude sdělena komunikačními kanály DSO Časnýř, případně jednotlivých obcí. Co se týče odměn, tak vítězce a vítězovi náleží originální skleněná plaketa s gravírováním. A cena pro vítěznou obec? Ta je každoročním překvapením.

Jak podporuje a podpořil běžecký pohár Dobrovolský svazek obcí Časnýř?

Od počátku Poháru v roce 2021 je DSO finančním sponzorem, za poskytnutou podporu jsou pořízeny ceny pro vítěze a vítězku individuálních kategorií a pro běžce vítězné obce. Uvidíme, kam se spolupráce posune v budoucnu, ze strany DSO Časnýř je zájem podobné lokální

celkového pořadí. Od tohoto kroku si slibujeme celkově vyšší účast na závodech. Předjednanou změnou je posun termínu Ochozské tretry na druhou polovinu května (přesné datum ještě není stanoveno), která nabízí vhodnější termíny, než byl vloni termín časně zářijový (poprázdninový).

Jaké jsou známé termíny pro letošní rok?

Ochozskou tretru i Jarní běh jsem už výše zmínil. Zbývá tedy kanický Běh za sklínkou medu, který se tradičně pořádá 1. května, o víkendu 22.–23. června se poběží Řícmanická močilková desítka a na podzim 28. října Sokolský běh republiky v Babicích nad Svitavou. Seriózně tradičně uzavře Vánoční běh R. Těsnohlídka u vás v Bílovicích nad Svitavou (7. prosince).

PTAL SE MARTIN ŠERÁK ■

projekty podporovat a rozvíjet. Za to bych chtěl i na tomto místě poděkovat.

Jaké chystáš s organizátory jednotlivých závodů změny, novinky do letošního ročníku?

Velkou změnou ročníku 2024 bude otevření Poháru běžkyňmi a běžci s trvalým pobytem mimo obec DSO Časnýř, kteří se sice vždy mohli účastnit jednotlivých závodů, ale nebyly jim přičteny body do

Placená inzerce

KOSMETICKÉ STUDIO „NA KOVÁRNĚ“ (1. POSCHODÍ) OCHOZ U BRNA

rozšiřuje své služby od 1.2.2024 o masáže, pedikúru, manikúru, gel lak a P-shine (přírodní japonská manikúra).

Těšíme se na Vás.

Kontakt: Sabina Kocourková
607 807 108

JARNÍ VÍTR OTEVÍRÁ BRÁNY MINIGOLFU I LIŠKY

Jaro se nezadržitelně blíží a s prvními paprsky slunce se probouzí nejen příroda, ale i naše chuť být více venku. Své svaly si budete moci od dubna procvičit nejen svižnou procházkou, ale i u nás na Minigolfu Liška. Kromě této oblíbené míčové hry nabídneme i lukostřelbu, šifrovačku, kuličkodráhu a další drobnější aktivity pro zpestření víkendových výletů. Sledujte proto naše stránky liska.minigolf.cz a dozvíte se víc. Aktuální otevírací dobu najdete na FB Minigolf Liška.

Koho vytáhly jarní paprsky také na čerstvý vzduch, jsou děti z našich kroužků. **V neděli 10.3.2024 ve 14:00 proběhne v sále Obecní hospody akce Liška nikdy nespí**, na které předvedou své natrénované vystoupení děti z kroužků Modern dance, Gymnastika, Parkour a Rozehraj se. Své výrobky také vytáhnou na světlo děti z výtvarných a tvůrčích kroužků a pro všechny ostatní budou připravené dílničky a ochutnávky našich aktivit. A když mluvíme o tom ochutnávání, tak nesmíme zapomenout na Kulinářskou soutěž, která už je tradiční součástí jarních dnů v Bílo-

vicích. Letošním tématem je "Specialita vaší rodiny", takže můžete vytáhnout své skryté poklady v podobě kuchařek vašich babiček nebo specialit vašich tatínků a donést nám ochutnat, ať tyto skvosty náležitě oceníme.

KULINÁŘSKÁ SOUŽEŽ NA TÉMA SPECIALITA VAŠÍ RODINY

Domluvte si svůj tým 2–3 kuchtíků. Připravte soutěžní pokrm. Pošlete informaci o vaší účasti na e-mail marketa.senkova@luzanky.cz. Pěkně váš pokrm naservírujte a přineste mezi 12–13 hodinou do sálu Obecní hospody. Porota během akce Liška nikdy nespí váš výrobek ochutná. Vyhlášení nejlepší dobroty proběhne na konci akce. Všichni se můžete těšit na odměnu.

A v závěru našeho jarního vyprávění nesmíme zapomenout na jednu zásadní postavu, která dodává našim akcím a kroužkům zvláštní kouzlo. Dobrovolník z programu EVS Osman, který je tu s námi už od podzimu a až do léta nám bude po-

máhat jak na kroužcích, tak na táborech. Jeho srdce bije pro elektrotechniku, 3D tisk a všechny možné formy tvůrčí činnosti. Kromě Lišky pomáhá Osman i na našem pracovišti Lusk, které se specializuje na polytechniku, takže nám přináší do našeho prostředí svěží vítr plný inovací.

A co ho během jeho působení nejen v Bílovicích nejvíce překvapilo? Na to se ho můžete zeptat třeba právě na akci Liška nikdy nespí 10.3.2024 od 14:00 v sále Obecní hospody.

S přáním příjemných slunečních dní a za tým Lišky

BÁRA KARPÍŠKOVÁ ■

Foto Jana Vacková

ŠKOLA PŘIVÍTÁ V LÉTĚ TÁBORY S ANGLIČTINOU

ZŠ Bílovice nad Svitavou bude letos v létě hostit již potřetí příměstské tábory s angličtinou – **Ron English Camps** – RonEC. V loňském roce se tábory povedly, byly prošpikovány zábavnou angličtinou, spoustou her pod vedením nadšených lektorek a také rodilých mluvčích ze Skotska a Anglie.

Na úspěšný minulý rok bychom chtěli letos navázat v týdnech 22.–26.7. a 29.7.–2.8.2024. Děti ve věku od 7 do

13 let stráví v prostorách školy, tělocvičny, učeben a venkovního hřiště školy týden plný hravé a konverzační angličtiny. Nebudou chybět propracované aktivity na rozvoj jazykového a kreativního myšlení a také na poznání své role a spolupráci v týmu. Při aktivitách klademe důraz na přirozené zapojení všech dětí.

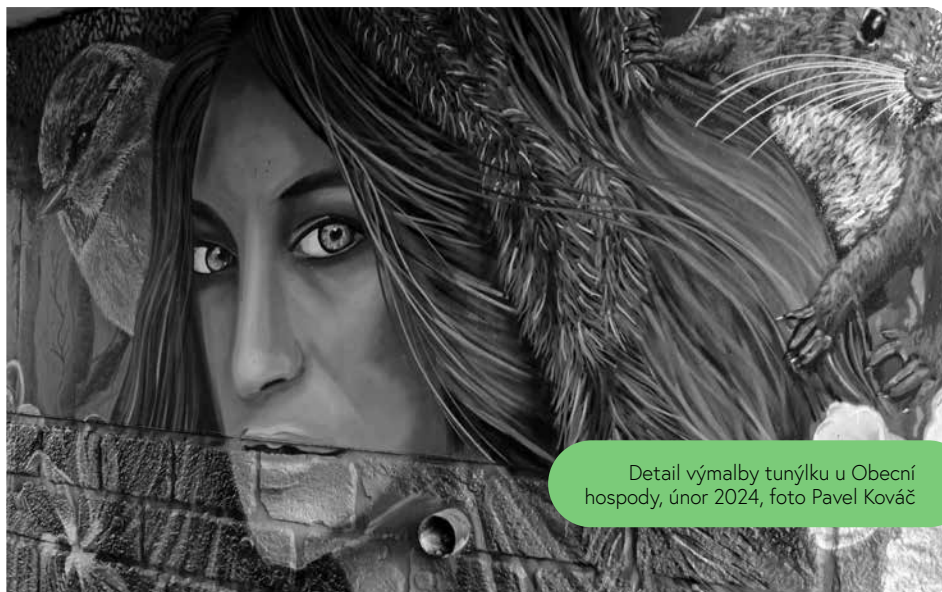
RonEC má zkušenosti s organizací táborů již od roku 2013 a dokáže se tak cíleně orientovat na jazykové a osobnostní potřeby

děti a teenagerů. Hlavní organizátor čerpá zkušenosti z akademických a studijních pobytů v zahraničí a také z pedagogické praxe v ČR. Do přípravy tábora jsou zapojeni jak zkušení čeští lektori, tak i rodilí mluvčí.

I když je RonEC orientovaný na používání a rozvoj angličtiny, nezapomínáme, že jsou letní prázdniny a chceme, aby si děti tábor naplno užily. Aby to byl smysluplně, kvalitně, a především v pohodě prožitý týden.

Příměstské RonEC se konají vždy od pondělí do pátku a jsou zakončené společným vystoupením v pátek v 16 hodin, resp. malou ochutnávkou toho, čemu se děti přes týden věnovaly. Na vystoupení jsou zváni rodiče účastníků, sourozenci, kamarádi a všichni přátelé angličtiny a ZŠ Bílovice nad Svitavou.

KNIHA LESŮ, VOD A STRÁNÍ MÁ VÝTVARNOU PODOBU

Detail výmalby tunýlku u Obecní hospody, únor 2024, foto Pavel Kováč

V únoru 2024 dokončil Jan Příbyl další dílo veřejné venkovní galerie Bílovic, výmalbu podchodu tratě u Obecní hospody. (Prvním je výzdoba podchodu pod nádražím.) Tentokrát se nechal inspirovat dílem S. K. Neumanna *Kniha lesů, vod a strání*. Podkladem pro malbu není ani papír, ani malířské plátno. Obrazy jsou malovány na zed', beton, případně kámen. Samozřejmě

se názory na tuto výzdobu mnohdy nevhledných ploch mohou různit, nelze však popřít, že když to někdo umí, dostanou místa užitkových staveb novou, přidanou estetickou hodnotu. S Janem jsem mimo jiné vedl diskuzi o sprejství na nových fasádách, vagonch vlaků i jiných místech. Odpověď z jeho strany byla jednoznačná – vandalství, které nelze tolerovat.

Ale pojďme k novému dílu. Pokud se u něho zastavíte, udělejte si malou zkoušku vašich znalostí o literátech, kteří jsou spojeni s historií Bílovic. Namalovaných indicíí je tam hned několik. Otázka první. To, že hlavním námětem je *Kniha lesů, vod a strání* jsme už napsali. Kterou konkrétní báseň S. K. Neumanna promítl malíř do svého obrazu? Otázka druhá. Petr Bezruč věnoval jednu ze svých básní přímo Bílovcím, hlavní roli v ní hrají žluté květy. Jak se ta báseň jmenuje? Otázka třetí. Na obraze nechybí ani odkaz na Rudolfa Těsnohlídka, víla se objevuje v jednom jeho díle, které je veskrze „bílovické“. Víte, jak se jmenuje kniha a jak se jmenuje víla? (Nápověda: není to z Lišky Bystroušky.) Poslední otázka. Bratři Čapkové do Bílovic v mládí jezdili, ale vzpomínky na tyto pobyty v jejich díle vlastně nejsou. Nicméně přece jen jedenkrát v jedné stati zmiňují bílovické cyklámeny. Na obraze je sice nenajdeme, ale víte jaký je jejich český název? Podařilo se vám odpovědět na všechny otázky?

Ptal jsem se Jana, co plánuje v Bílovcích dál. Zatím o ničem konkrétním neví, ale možná by to mohl být „tunýlek“ u nádraží. Námět by tentokrát rád nechal na občanech Bílovic. Co myslíte, stálo by za to doplnit venkovní galerii obce o třetí díl, a pokud ano, o čem by to mělo být? Pošlete nám svoje náměty.

PAVEL KOVÁČ ■

A CO O TÁBORECH NAPSALY DĚTI?

Tábor byl velmi boží, moc jsem si to užila, bude mi chybět."

"Ajina byla super zábavná."

"Jsem rád, že jsem Alexovi skoro vše rozuměl."

"Super hry a pokec v AJ. Jídlo ušlo."

MGR. RONALD MARTINI
TAMARA SPOUSTOVÁ ■

VÝZNAMNÁ VÝROČÍ OBCE 2024

40 LET

První ročník Pohádkového lesa se konal 5. října 1984. Již tehdy představovala tato akce významnou událost pro obec Bílovice nad Svitavou. Koná se vždy v lese nad sokolovnou a je pořádána ve spolupráci se Základní školou Bílovice nad Svitavou. Pohádkový les je každoroční akce, která přináší zábavu a radost pro děti i jejich rodiny. Během této události se les proměňuje v pohádkový svět plný her, soutěží, divadelních představení, tvůrčích dílen a dalších aktivit, které jsou inspirovány oblíbenými pohádkami a příběhy.

45 LET

Letos se poběží již 45. ročník Vánočního běhu Rudolfa Těsnohlídka. Tento běh představuje významnou událost v oblasti sportu a vánočních tradic. Je pojmenován po Rudolfu Těsnohlídkovi, jako pocta jeho odkazu. Pro mnoho lidí je Vánoční běh Rudolfa Těsnohlídka nejen sportovní událostí, ale také tradicí, která spojuje lidi a přináší radost v období vánočních svátků.

80 LET

V květnu tohoto roku **uplyne 80 let od smrti Augustina Šurého.** Narodil se v Bílovicích na Tyršově ulici v domě č.p. 136. Byl významnou postavou československé armády a odboje během druhé světové války. Podplukovník Augustin Šurý sloužil jako velitel dělostřeleckého pluku v československé armádě.

Jeho angažovanost v odboji proti nacistické okupaci Československa vedla k jeho zatčení v Olomouci dne 4. prosince 1939. Byl mučen a vystaven tvrdému věznění. Nakonec byl odsouzen za ilegální činnost a špionáž v nepřátelském prostředí na 12 let. Trest si odpykával ve vězení ve Vratislavi. Augustin Šurý bojoval za svobodu a demokracii a byl ochoten riskovat vše pro osvobození své vlasti. Jeho odhodlání a obětavost představovaly inspiraci pro mnoho lidí v období utrpení a nejistoty během nacistické okupace. Bohužel, jeho život skončil

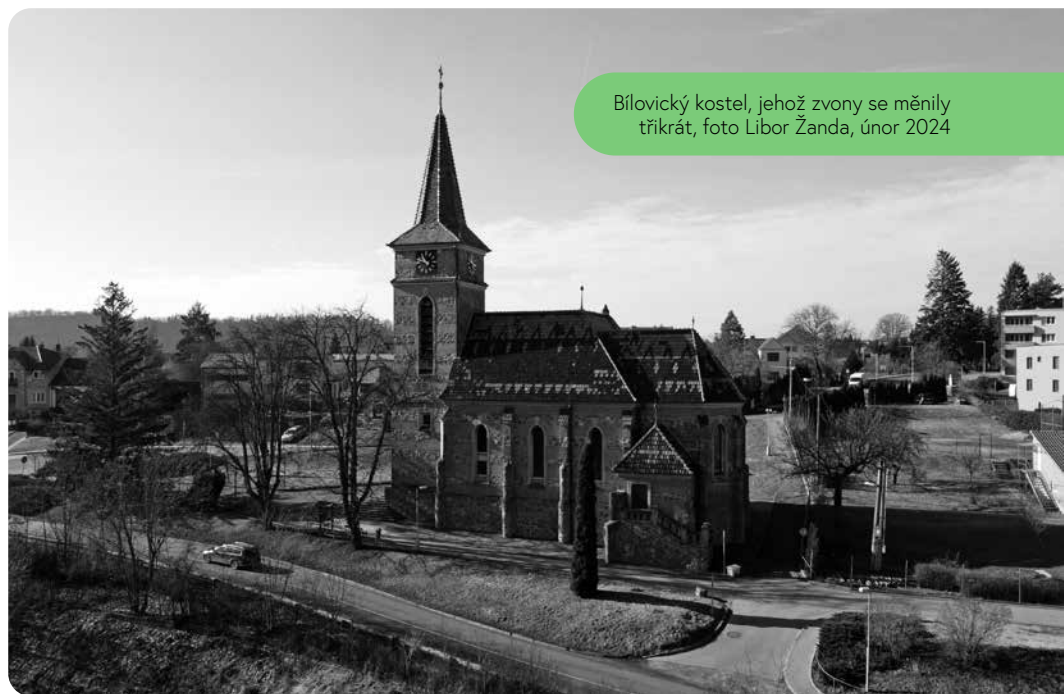
tragicky, když zemřel na tuberkulózu dne 23. května 1944 ve Straubingu. Jeho smrt byla ztrátou nejen pro jeho rodinu, ale i pro československý odboj a boj za svobodu. Jeho statečnost a obětavost jsou dodnes uznávány a ctěny jako součást boje za svobodu a demokracii.

100 LET

V roce 1924 zemřel v Bílovicích nad Svitavou učitel Josef Kozlík. Patřil mezi nejvýznamnější osobnosti Bílovic na přelomu 19. a 20. století. Byl učitelem zdejší školy a v letech 1919-1923 i jejím ředite-

také zakládal ovocné sady, nejen zde v obci, ale i jinde (např. v Líšni).

Stoletá je i tradice vánočních Stromů republiky: Rudolf Těsnohlídek byl český spisovatel, básník, novinář a publicista, který byl zakladatelem tradice vánočních Stromů republiky spojených se sbírkami na pomoc dětem bez domova. Tato tradice vznikla jako projev solidarity a soucitu s dětmi, které byly osiřelé nebo opuštěné, zejména v době vánočních svátků. První vánoční Strom republiky byl rozsvícen na Náměstí Svobody v Brně dne 13. prosince 1924. Těsnohlídek se osob-

Bíloviceký kostel, jehož zvony se měnily třikrát, foto Libor Žanda, únor 2024

lem. Byl prvním starostou Sokola, prvním jednatelem hasičského sboru a zakladatelem včelařského spolku. Napsal řadu popularizačních knížek, mj. brožurku Výletní místo Bílovice u Brna. Byl nadaným hudebníkem, sám komponoval a byl žákem Leoše Janáčka. Dochovalo se několik jeho skladeb. Dne 29. dubna 2024 uplyne 100 let od jeho úmrtí. Zasloužil se významně také o rozšíření školy. V roce 1921 bylo přistavěno další patro, čímž školní budova získala téměř současnou podobu. Tento krok velmi přispěl k vylepšení podmínek pro vzdělávání místních žáků. Mimo jiné

ně angažoval v organizaci této události a podnítil veřejnost k dobrovolnému přispívání pro děti v nouzi. Strom republiky se stal symbolem naděje a solidarity a rychle se rozšířil do dalších měst po celé republice. Tato tradice se udržuje dodnes a každoročně jsou v různých městech po celé České republice slavnostně rozsvěcovány Stromy republiky. Těsnohlídkův přínos k této tradici je nezapomenutelný a jeho humanitární gesto přetrvává až do dnešní doby jako symbol českého vánočního ducha a solidarity s těmi, kteří potřebují pomoc.

Název vesnice „Bílovice“ má původ v osobním jméně Biel, což znamená „bílý“. Původně se jednalo o pojmenování obyvatel vesnice, kteří byli označováni jako Bielovici neboli „Bielovi lidé“, čímž se odkazovalo na jejich příslušnost k této lokalitě. **Přívlastek „nad Svitavou“ byl připojen k názvu vesnice v roce 1924.** Tento přívlastek odkazuje na geografickou polohu vesnice vůči řece Svitavě. Přidání tohoto geografického určení sloužilo k odlišení od jiných obcí se stejným názvem a také k lepší identifikaci místa pro obyvatele a návštěvníky.

Tato změna názvu byla pravděpodobně spojena s úsilím o standardizaci a úpravu názvů obcí v rámci administrativních změn v té době. Tímto způsobem byl název Bílovice nad Svitavou ustálen a používá se dodnes.

Rok 1924 představoval v historii kostela sv. Cyrila a Metoděje v Bílovicích nad Svitavou významnou událost spojenou se získáním nových, v pořadí druhých zvonů. Tyto nové zvony byly toho roku zakoupeny, vysvěceny a instalovány do věže kostela. První zvony byly předány pro válečné účely v roce 1917. Tento krok byl typickým pro dobu první a bohužel i druhé světové války. Zvony byly často takzvaně „zrekvírovány“ a použity pro válečné účely, jako je výroba munice. Tyto druhé zvony z roku 1924 byly zrekvírovány v roce 1942. Ty nynější (třetí) jsou z roku 1947. Zvony měly vždy v obci velký symbolický význam pro věřící, neboť symbolizují volání k modlitbě, slavení bohoslužeb a oznamování významných událostí ve farnosti.

120 LET

Psal se rok 1904, kdy byl v Bílovicích nad Svitavou **zřízen poštovní úřad.** Tato událost tehdy představovala důležitý krok v rozvoji místní infrastruktury a komunikací, který umožnil lepší spojení s okolními obcemi a městy a v mnohém usnadňoval běžný život občanů.

Vila Anna, postavená v roce 1904, představuje architekturu ve stylu pozdní secese ovlivněné lidovým stavitelstvím. Kombinace secesních prvků s tradičními lidovými prvky dodává budově jedinečný charakter a šarm, což se projevuje zejména ve zdobených fasádách, užití kovových prvků, obloukových oken a dalších dekorativních detailů.

KARLA HRBALOVÁ ■

SLOVA PLEVELNÁ

S touto slovní vatou v naší řeči máme zkušenosti asi všichni. Může se nám stát, že pokud se dostaneme do situace, kdy najednou nevíme, jak reagovat, nebo jsme nějakou událostí zaskočení, či máme nečekaně vystoupit před veřejností, nebo nám v hovoru dojdou argumenty, zkrátka nevíme honem, co smysluplného říci, slova plevelná se mohou objevit.

Pokud z nás nezačnou padat citoslovce: „**eee, ehm, hm**“, začneme své mezery v řeči dláždit skutečnými slovními skvosty: **jenže, takže, vlastně, rozumíš, jakože, prostě, teda, však víš, ono to, ježíši, ježíšmarja, panebože, tak doopravdy, jenom jako, jako, jakoby,** nemůžeme pominout ani stále frekventované – **ty vole.** „Odborníci“ volí i sofistikovanější „de iure, de facto“. Těch slov je nepřeberné množství. Myslím, že každý z nás se k některým anebo možná svým vlastním plevelným slovům někdy uchýlil.

Je to na škodu, je to nedostatek našich komunikačních schopností? Ano i ne. Dostanou-li se tato slova do naší řeči čas od času, je to v pořádku. Může

to být prostě naléhavost, snaha zdůraznit něco v našem sdělení, nebo to jsou jen prosté emoce, které patří k životu. Problém nastává při nadužívání těchto slov (v lingvistice se jedná o tzv. expletiva – slova nebo fráze, které nejsou potřebné k vyjádření základního významu věty). Pokud se setkáme s někým, kdo se bez těchto „berliček“ neobejde a používá je opakovaně, může se celý rozhovor obrátit doslova v utrpení, z něhož si budete pamatovat jenom ty stále se opakující slovní vycpávky.

Někdy je to komické – rozhovor dvou žen v tramvaji (technicky nebylo možné to neslyšet, tramvaj byla přeplněná): ... **tak přijdeš?** (ptala se první) ... (druhá na to) **no jakoby nejdřív musím domů a jakoby podívám se, jestli něco mají v lednici na večeři a jakoby se převleču, no a jakoby zavolám Tomášovi a jakoby si myslím, že to můžu stihnout.** (těch „jakoby“ tam bylo samozřejmě mnohem víc). Na vojenské katedře Pedagogické fakulty, kde jsme si nahrazovali rok prezenční vojenské služby, jsme měli podplukovníka, který snad v každé větě používal slovní spojení „**celkem chlapi**“. Když nám

přednášel o hrozbách západního kapitalistického imperialismu, tak docházelo ke kuriozním slovním spojení: „**pokud by, celkem chlapi, západ použil atomové zbraně, tak bychom, celkem chlapi, ty zbraně museli použít také, snad mi, celkem chlapi, rozumíte**“ – dělali jsme si čárky, dokázal to říci za hodinu dvaasedmdesátkrát. Jako kluk si pamatuji na souseda, který už byl starý a špatně slyšel. Když mi něco vyprávěl, pořad zdůrazňoval slova „**slyš ty**“, bylo to legrační a vlastně i smutné. V poslední době mě překvapilo, že žáci, kteří se sami přihlásí začínají odpověď slovem: „**Že**“... a pak teprve pokračují. V minulosti jsem to nezaznamenal. Zarážející je fakt, jak často se to v různých třídách vyskytuje.

Jako bych slyšel vaši otázku. Ano, i já mám občas problém s plevelnými slovy, ale nechám si to pro sebe.

Jak se tohoto nešvaru zbavit? Předně si to musíme sami uvědomit a dávat si na to pozor. Důležité je dýchání a práce s hlasem, klesnutí hlasem – dělat tečky, dělat pomlky, pracovat s tónem i melodií hlasu a nespěchat. Pokud se setkám s něčím, co jsem nepřepokládal anebo nečekal, je docela dobré někdy jen pokývat hlavou a mlčet.

PAVEL KOVÁČ ■

KRÁSNÉ POSLÁNÍ NÁHRADNÍ BABIČKY

„Nám všem babička přináší do rodiny klid a jistotu, také radost, protože se často i zasmějeme a užíváme si společný čas na výletech. Já osobně vidím, jak člověk v seniorském věku může být aktivní, s otevřenou myslí, laskavý. Pro děti je dalším členem rodiny, mají babičku rády a vždy se na ni moc těší.“ Takto službu TROJLÍSTEK sbližení tří generací®, popisuje maminka, paní Hana Zaplatílková, která je s náhradní babičkou v propojení už 6. rokem.

Služba TROJLÍSTEK sbližení tří generací®, kterou nabízí Centrum pro rodinu a sociální péči v Brně, již 12. rokem propojuje rodiny s dětmi a „náhradní babičky“. Mnoho náhradních babiček již našlo tu svou rodinu, ve které mohou uplatnit své život-

ní zkušenosti, věnovat svou energii, lásku a zároveň být samy obdarovány sdílením zážitků s dětmi. Z jejich partnerství často vznikají nádherné vztahy trvající i léta.

Zeptali jsme se naší zkušené trojlístkové náhradní babičky Marcely, která má za sebou propojení už ve třech různých rodinách, co by vzkázala ženám, které nad zapojením se teprve uvažují. „Rozhodně bych každé ženě, která má vnoučata daleko a zbývá jí ještě nějaký čas a prostor, doporučila, aby se stala „náhradní babičkou“. To je ten největší dar – mít někoho rád a tu lásku předávat.“

Také naše další náhradní babička Slávka popisuje, jak si strávený čas s náhradním vnoučkem užívala: „Jonášek mě úplně vtáhl

do svých dětských her, jezdili jsme s auto-dráhou, stavěli garáže, chodili jsme spolu na vycházky, rád mi pořád něco povídal a já jsem mu ráda naslouchala. To bylo úžasné. Když jsem se od nich vracela domů, byla jsem tak nabitá! Nejen, že jsem byla prospěšná, ale i pro mě to bylo naplňující a obohacující.“

Pokud se často cítíte osaměle, máte ráda děti a z nějakého důvodu je nemůžete mít u sebe nebo vaše děti či vnoučata již odrostly a vy máte volný čas a dostatek energie, zavolejte nám a zjistěte, zda by služba TROJLÍSTEK nebyla to pravé pro vás. Kontaktovat nás můžete prostřednictvím e-mailu trojlistik@crsp.cz, nebo na telefonu 605 234 509, kde vám rádi zodpovíme vaše dotazy.■

VYZKOUŠEJTE SI SVÉ ZNALOSTI V NAŠEM KVÍZU O BÍLOVICÍCH

1 V roce 2009 byl starostou Bílovic nad Svitavou:

- a. Miroslav Boháček
- b. Pavel Doležal
- c. Josef Doležel

2 Kniha Bílovice nad Svitavou, se dočkala svého vydání zásluhou redakce Pavla Kováče a práce mnoha autorů v roce:

- a. 2012
- b. 2019
- c. 2014

3 Nový střed obce byl dokončen v roce:

- a. 2018
- b. 2014
- c. 2016

4 Rozhledna U Lidušky je vysoká 29 metrů a má:

- a. 5 pater a 100 schodů
- b. 7 pater a 131 schodů
- c. 6 pater a 122 schodů

5 Ulice Šebelova na Polance je pojmenována:

- a. po významném učiteli hudební výchovy panu Josefu Šebelovi
- b. po slavném bílovickém malíři panu Pavlu Šebelovi
- c. po slavném bílovickém rodákovi, letci Metoději Šebelovi

6 U sokolovny najdeme pomník:

- a. Rudolfa Těsnohlídka
- b. S. K. Neumanna
- c. Leoše Janáčka

7 Letos uplyne 100 let od události:

- a. příjezdu prvního vlaku do Bílovic nad Svitavou
- b. stavby pravděpodobně nejstaršího pomníku obětem I. světové války v Evropě
- c. založení tradice stavění Vánočních stromů republiky Rudolfem Těsnohlídkem

8 V roce 2023 navštívilo zdejší základní školu:

- a. 581 žáků
- b. 453 žáků
- c. 259 žáků

9 Přehled všech současných projektů obce najdete:

- a. pouze zde ve zpravodaji
- b. především na webu obce v sekci Projekty
- c. v archivu obce

10 Citát: „Vlka živí nohy, orla křídla a člověka srdce.“ najdete na mramorové desce u Studánky:

- a. Stanislav Lolka
- b. Leoše Janáčka
- c. Jaromíra Tomečka

Odpověděli jste na 7 až 10 otázek správně? Výborně, jste velmi šikovní. Máte skvělé znalosti.

Odpověděli jste na 4 až 6 otázek správně? Nevadí, vaše znalosti v této problematice jsou dobré a příště to vyjde určitě už na výbornou.

Odpověděli jste na méně než 4 otázky správně? Škoda, tentokrát to vážně nevyšlo a musíte se polepšit.

KARLA HRBALOVÁ ■

ZVEME VÁS NA SLAVNOST
KE 100. VÝROČÍ ÚMRTÍ

JOSEFA KOZLÍKA

(1862–1924)

V 17.30 hod. vzpomínka
a modlitba u hrobu
Josef Kozlíka

V 18.00 hod. v sále restaurace
U Ševčíků proběhne koncert
pěveckého sboru
Láska opravdívá pod
vedením sbormistra
Jana Špačka, na kterém
zazní skladby B. Smetany,
L. Janáčka a samotného
J. Kozlíka.

Během koncertu představí
Jan Lata osobnost a dílo
J. Kozlíka a přečte z jeho textů.

Po skončení koncertu následuje
„lidová veselice“, při níž dobové národní
a vlastenecké písně zahraje na akordeon Lukáš
Habanec za pomoci členů sboru.

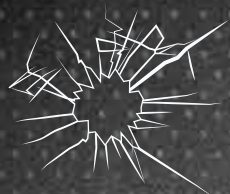
Jedna z nejvýznamnějších osobností Bílovic na přelomu 19. a 20. století. Spisovatel, hudebník, učitel a ředitel zdejší školy, první starosta Sokola, první jednatel hasičského sboru a zakladatel včelařského spolku.

NEDĚLE
14/4
2024

Na dobově oděné účastníky
čeká tekutá odměna.

Potřebujete vyměnit prasklé sklo na Vašem voze?

**POJISTNOU UDÁLOST VYŘÍDÍME ZA VÁS
OD NAHLÁŠENÍ AŽ PO JEJÍ LIKVIDACI**

VÝMĚNA AUTOSKEL ZDARMA PŘI SPLNĚNÍ POJISTNÝCH PODMÍNEK

•••••

OPRAVA PRASKLIN

•••••

PICK-UP SERVIS (vyzvednutí vozu)

•••••

MOBILNÍ SERVIS (oprava u zákazníka)

Zavolejte nám a my vše vyřídíme za Vás

KDE NÁS NAJDETE:

Dukelská třída 151/26, 614 00 Brno - Husovice

Autosklo TS

 777 663 099

brno@autosklots.cz

www.autosklotsbrno.cz

Spolupracujeme se všemi pojišťovnami:

SLAVIA
POJIŠŤOVNA

direct
pojišťovna

Allianz

